

AZƏRBAYCAN

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

№ 33 (8056) BAZAR, 10 fevral 2019-cu il

Qəzetin əsası 1918-ci ildə qoyulmuşdur

www.azerbaijan-news.az

428 qanun, 617 fərman, 1055 sərəncam

İlham Əliyevin yeni inkişaf konsepsiyası sosial dövlət modelinin fundamental əsaslarını formalaşdırıb

Son 15 ildə bütün istiqamətlər üzrə konseptual yanaşma və proqramlar əsasında tarixi uğurlara imza atan Azərbaycan böyük və şərəfli yol keçib. Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, heç vaxt indiki qədər güclü olmayan Azərbaycan bu gün dünyada sürətlə inkişaf edən ölkə kimi tanır.

Möhtəşəm iqtisadi yüksəliş dövrü

Hər bir dövlətin əsas funksiyalarından biri əhalinin sosial müdafiəsini təşkil etmək, maddi nemətlərin ədalətli bölünməsinə nail olmaq, daxili siyasətin sosial yönümlüliyini ön planda saxlamaq, vətəndaşların rifah halını yaxşılaşdırmaqdır. Azərbaycanda da dövlət daim öz vətəndaşına qayğı ilə yanaşır, onun rifahının yüksəldilməsini, sosial problemlərinin həllini prioritet vəzifə kimi görür və bu istiqamətdə məqsədyönlü siyasət həyata keçirir.

Prezident Administrasiyasının Sənədlər və vətəndaşların müraciətləri ilə iş şöbəsinin müdiri Süleyman İsmayilovun "Azərbaycan" qəzetində ötən ildə ölkə vətəndaşlarının düşündükdən məsələlərin, onların problemlərinin dövlət orqanları tərəfindən necə həll olunmasından, bu işə göstərilən yüksək diqqət və tələbkarlıqdan bəhs edən təhlili məqalədə

sində qeyd edildiyi kimi, Azərbaycanda həyata keçirilən sosial yönümlü siyasət və Prezident İlham Əliyevin çevik iqtisadi islahatları nəticəsində əldə olunan nailiyyətlər ölkəmizdə sosial dövlət modelinin fundamental əsaslarını formalaşdırıb.

Azərbaycanda sosial müdafiə sistemi beynəlxalq standartlar əsasında keyfiyyətcə yenidən qurulub və iqtisadi artımla sosial xərclərin artımının balanslaşdırılmasının daimi olaraq diqqət mərkəzində saxlanılması vətəndaşların yaşayış səviyyəsinin daha da yüksəldilməsini təmin edib.

Məqalədə qeyd edildiyi kimi, Prezident İlham Əliyevin Azərbaycana rəhbərlik etdiyi 2003-2018-ci illər tariximizə möhtəşəm iqtisadi yüksəliş dövrü kimi daxil olub. Yeni 15 il ərzində Azərbaycan həqiqətən tarixinin ən qüdrətli dövlətinə çevilib.

Bunu təkcə 15 ilin iqtisadi göstəricilərinə nəzər yetirdikdə aydın görmək mümkündür. Ümumi daxili məhsul 3,3 dəfə, qeyri-neft sektoru 2,8 dəfə, sənaye potensialı 2,6 dəfə, val-

yuta ehtiyatları 24 dəfə (artıq 45 milyard dollar təşkil edir), kənd təsərrüfatı istehsalının 1,7 dəfə artması tarixi rekorddur.

Bu onu göstərir ki, 15 ildə iqtisadi inkişaf baxımından Azərbaycan qədar inkişaf yolu keçən ikinci ölkə yoxdur. Bu müddət ərzində ölkə iqtisadiyyatına yatırılan 250 milyard dollarlıq sərmayə də bunu bir daha təsdiqləyən faktır.

Qüdrətli dövlət, etibarlı tərəfdaş

İstər regionda, istərsə də global iqtisadiyyatda baş verən proseslərə baxmayaraq, Azərbaycanda indiyədək həyata keçirilən sosial layihələr də dayandırılmayıb. Ölkəmizin təşəbbüsü, iştirakçısı olduğu beynəlxalq əhəmiyyətli layihələrin gerçəkləşməsi istiqamətində atılan addımlar isə Azərbaycanın nüfuzunu daha da yüksəltməsinə səbəb olub.

Prezident İlham Əliyevin şəxsi təşəbbüsü, həmçinin Azərbaycanın iştirakçısı olduğu beynəlxalq layihələrin realığı çevrilməsi, ölkə daxilində mühüm sosial-iqtisadi infrastrukturaların inşası, verilən vədlərin vaxtında yerinə yetirilməsi göz önündədir. Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Tbilisi-Ərzurum qaz kəmərləri, "Cənub qaz dəhlizi", TANAP-in açılış mərasimləri, Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu və Ələt Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının istifadəyə verilməsi, dəyəri 6,3 milyard dollar olan "Star" NEZ-in Türkiyədə işə düşməsi Azərbaycanın uğurlarıdır.

Bir vaxtlar elektrik enerjisinə olan tələbatını ixrac qarşılığında təmin edən bir ölkə, eləcə də bir çox layihələrin gerçəkləşdirmək üçün borc alan dövlət bu gün dünyanın əsas enerji ixracatçısı və borc verən ölkəyə çevrilib.

Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü tam müstəqil siyasət isə Azərbaycanı dünyada etibarlı tərəfdaşa çevirməklə yanaşı, qüdrətli dövlət kimi tanınmasını da şərtləndirib.

Ardı 2-ci səh.

İran İslam Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab Həsən Ruhaniyə

Hörmətli cənab Prezident!
Ölkənizin milli bayramı - İslam İnqilabının Qələbəsi Günü münasibətilə Sizə və xalqınıza şəxsən öz adımdan və Azərbaycan xalqı adından ən səmimi təbriklərimi yetirirəm.
Azərbaycan Respublikası ilə İran İslam Respublikası arasındakı münasibətlər tarixən dostluq və mehriban qonşuluq şəraitində yaşmış xalqlarımızın iradəsindən qaynaqlanır. Əminəm ki, ikitərəfli əlaqələrimiz, müxtəlif sahələri əhatə edən qarşılıqlı faydalı əmək-

daşlığımız bundan sonra da müvəffəqiyyətlə inkişaf edəcək və genişlənəcəkdir.
Bu xoş gündə Sizə möhkəm cansağlığı, işlərinizdə uğurlar, dost və qardaş İran xalqına daim əmin-amanlıq və firavanlıq diləyirəm.
Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 7 fevral 2019-cu il

Azərbaycan ilə Rusiya arasında ikitərəfli münasibətlər bütün sahələrdə uğurla inkişaf edir

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 9-da Rusiya Federasiyasının iqtisadi inkişaf naziri, Azərbaycan-Rusiya Hökumətlərarası Komissiyasının həmsədri Maksim Oreşkinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, dövlət başçısı Maksim Oreşkinlə bu yaxınlarda Davosda keçirilən görüşü xatırladı və onun ölkəmizə bu səfərinin əhəmiyyətini daha da genişləndirilməsi işinə töhfə verəcəyinə əminliyini ifadə etdi. Prezident İlham Əliyev səfər zamanı ölkələrimiz arasında ticarət dövrüyyəsi, nəqliyyat, birgə müəssisələrin yaradılması və digər sahələrdə ikitərəfli əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsi ilə bağlı səmərəli müzakirələrin aparılacağına əmin olduğunu vurğuladı.

Azərbaycan səfərindən məmnunluğunu bildiren Rusiya Federasiyasının iqtisadi inkişaf naziri, Azərbaycan-Rusiya Hökumətlərarası Komissiyasının həmsədri Maksim Oreşkin ölkəmizə hər gəlişi zamanı Azərbaycanın ayrı-ayrı bölgə və şəhərləri, çoxlu sayda gözəl rəngarəng yer-

ləri ilə tanış olduqlarını bildirdi. Maksim Oreşkin Azərbaycan Prezidentinin ötən il Rusiyaya rəsmi səfəri zamanı təsdiq olunmuş yol xəritəsi 3 buraxılış Azərbaycanla fəal əməkdaşlığın həyata keçirildiyini qeyd edərək ticarət dövrüyyəsi, investisiya və birgə layihələrin reallaşdırılması ilə bağlı müsbət dinamikanın mövcud olduğunu vurğuladı.

Rusiya nazir Azərbaycan-Rusiya sərhədində səfər etdiklərini və Samur çayı üzərində körpünün inşası ilə bağlı işlərin gedişi ilə tanış olduqlarını qeyd etdi. O, Azərbaycanla Rusiya arasında nəqliyyat sahəsində əməkdaşlığın uğurla inkişaf etdiyini vurğuladı. Qonaq bildirdi ki, hazırda sərhəd boyu 3 buraxılış məntəqəsinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı gedən işlər Azərbaycanla Rusiyanın qarşılıqlı nəqliyyat bağlantısının inkişafına kompleks yanaşmanın təbii olduğunu göstərir.

Söhbət zamanı infrastruktur, investisiya, nəqliyyat və digər sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı, birgə hökumətlərarası komissiyanın səmərəli fəaliyyət göstərdiyi qeyd olundu.

Dövlət vətəndaşına yenə də sahib çıxır

Ölkə rəhbəri Şamaxıda zəlzələdən zərər çəkən insanlarla bir araya gəldi

Bu günlərdə daha bir təbii fəlakət sınağı ilə üz-üzə qaldı. Bir-birinin ardınca müşahidə olunan yeraltı təkanlar insanlarda müəyyən narahatlıq yaradı.

Bildiyimiz kimi, ilk zəlzələ fevralın 5-də yerli vaxta saat 23:19-da Pirqulu stansiyasından 7 kilometr cənubda, Ağsu ərazisində 4,4 bal gücündə qeydə alındı. Respublika Seysmoloji Xidmət Mərkəzindən verilən məlumata görə, yeraltı təkanların ocağı 10 kilometr dərinlikdə yerləşib. Zəlzələ epitsentrdə 5 bala yaxın, ətraf rayonlarda 4,3 bala qədər hissə olub.

Digər 5,3 bal gücündə olan zəlzələ yerli vaxta saat 23:31-də Pirqulu stansiyasından 10 kilometr cənub-qərbdə, İsmayilli ərazisində qeydə alınıb.

Ardı 2-ci səh.

Kiçik sahibkarın böyük dayağı

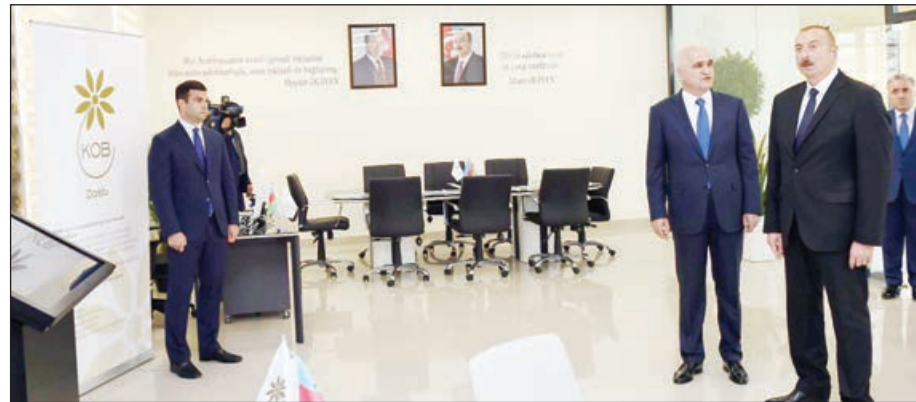
İlham Əliyevin yaratdığı Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi iş adamlarının ən yaxın dəstəksinə çevrilib

Azərbaycanda formalaşan iqtisadi sistem bu gün özünün yeni inkişaf mərhələsinə yavaş-yavaş. Bu iqtisadi sistemin aparıcı qüvvəsi sayılan kiçik və orta sahibkarlıq isə dövlətin dəstəyi sayəsində iqtisadiyyatın inkişafında lokomotiv rolunu oynayaraq qüvvəyə çevrilib.

Bu sahədə aparılan tədbirlər nəticəsində kiçik və orta sahibkarlığın maliyyə dayanıqlığının artırılması, uzunmüddətli və aşağı faizli kreditlərə çıxış imkanlarının genişləndirilməsi, güzəştli kreditlər verilməsi, eləcə də kiçik və orta biznesin inkişafının qanunverici bazasının möhkəmləndirilməsi istiqamətində xeyli işlər görülüb.

Sahibkarlıq subyektlərinə hərtərəfli dəstək

Prezident İlham Əliyevin dünya ölkələrinin qabaqcıl təcrübəsinin ölkəmizə gətirilməsi, müasir texnologiyaların tətbiqinə əsaslanan istehsal, emal, infrastruktur sahələrinin yaradılması istiqamətində verdiyi tapşırıqlar Azərbaycan iqtisadiyyatının daha da şaxələnməsini təmin edib.

Bu xüsusda onu da qeyd edə bilərik ki, kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərinə göstərilən diqqət və qayğı prosesi daha da genişləndirilib. Azərbaycan Prezidentinin 28 dekabr 2017-ci il tarixli fərmanı ilə iqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyində Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin (KOBİA) yaradılması, 26 iyun 2018-ci il tarixli fərmanla isə agentliyin fəaliyyətinin təmin edilməsi dövlət başçısının bu sahəyə hər zaman göstərdiyi dəstəyin təəcəssümüdür.

Agentliyin əsas məqsədi ölkədə mikro, kiçik və orta biznesin (KOB) inkişafını dəstəkləmək, subyektlərinin maraqlarını qorumaq və problemlərinin həllində işti-

rak etmək, sahibkarlara bir sıra xidmətlər göstərmək, dövlət və özəl qurumların bu sahədəki xidmətlərini əlaqələndirmək, bir sözlə, kiçik və orta sahibkarların dostuna çevrilməkdir.

Regionlarda 8 "KOB Dostu" fəaliyyətdədir

Agentlik yaradıldıqdan dərhal sonra ilk layihəsini gerçəkləşdirdi - "Kiçik və Orta Biznesin Dostu" ("KOB Dostu") Masallıda fəaliyyətə başladı.

Ardı 5-ci səh.

Sosial proqramlar reallaşır

Minimum əməkhaqqının artırılması bu reallıqdan xəbər verir

Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyevin fevralın 8-də minimum aylıq əməkhaqqının artırılması ilə bağlı imzaladığı sərəncam əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində atılan növbəti mühüm addımdır.

Sərəncamda qeyd olunur ki, minimum əməkhaqqı 130 manatdan 180 manata çatdırılıb. Xatırlamaq yerinə düşərdi ki, minimum əməkhaqqı 2018-ci ilin yanvarında da 116 manatdan 130 manata qədər artırılmışdı. Beləliklə, ötən ildən bugünkü minimum əməkhaqqı 64 manat - 55 faiz qaldırılmışdır.

Azərbaycan dövlətinin qəbul etdiyi bütün inkişaf proqramlarında və eyni zamanda yox xərclərində əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi ilə bağlı qarşıya qoyulan hədəflərdən biri məhz yaşayış minimumu ilə minimum əməkhaqqının eyniləşdirilməsidir. Əsas hədəf isə minimum əməkhaqqının orta əməkhaqqının 60 faizi səviyyəsinə çatdırılmasına nail olmaqdır.

Dövlət başçısı əhalinin maddi rifah halının yaxşılaşdırılması, məaşlarının artırılması üçün ciddi addımlar atır, sistemli makroiqtisadi islahatlara getməklə yanaşı, sosial müdafiəsi nisbətən zəif olan insanların qayğısına həssaslıqla qalır, onların maddi durumunun yaxşılaşdırılması üçün ciddi tədbirlər görür və bununla bağlı islahatlar aparır. Bu yolla dövlət minimum əməkhaqqı, qocalığa görə təqaüd, işsizliyə görə müavinət, aztəminatlı ailələrə müxtəlif yardımların verilməsinin hüquqi və maliyyə əsaslarını yaradır, ciddi sosial proqramları reallaşdırır.

Dövlətin gəlirlər və əməkhaqqı sahəsində apardığı siyasətin əsas məqsədi əhalinin rifah halını yüksəltməkdən, sosial-iqtisadi inkişafı, eyni zamanda sosial tərəqqiyə meyillənməni stimullaşdırmaqdan ibarətdir.

Ardı 3-cü səh.

Y.M.Mahmudovun 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Azərbaycan tarixinin tədqiq sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətinə görə Yaqub Mikayıl oğlu Mahmudov 1-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 fevral 2019-cu il

Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin əməkdaşlarına ali xüsusi rütbələrin verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 24-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Naxçıvan Muxtar Respublikasının vergilər naziri Azər İslam oğlu Nağıyeva 3-cü dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri xüsusi rütbəsi verilsin.

2. Azərbaycan Respublikasının Vergilər Nazirliyi yanında Vergi cinayətlərinin ibtidai araşdırılması departamentinin baş direktoru Xəqani Qara oğlu İsgəndərova 3-cü dərəcəli dövlət ədliyyə müşaviri xüsusi rütbəsi verilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 fevral 2019-cu il

Bakı şəhərinin Sabunçu rayonu ərazisində avtomobil yollarının yenidən qurulması işlərinin davam etdirilməsi ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

1. Bakı şəhərinin Sabunçu rayonu ərazisində avtomobil yollarının yenidən qurulması işlərinin davam etdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikasının 2019-cu il dövlət büdcəsinin dövlət əsaslı vəsait qoyuluşu xərclərinin bölgüsündə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması üçün nəzərdə tutulmuş vəsaitin 1,6 milyon (bir milyon altı yüz min) manatı Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyinə ayrılınsın.

2. Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi bu sərəncamın 1-ci hissəsində göstərilən məbləğdə maliyyələşməni təmin etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Nazirlər Kabineti bu sərəncamdan irəli gələn məsələləri həll etsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 fevral 2019-cu il

M.C.Cabbarova 2-ci dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri xüsusi rütbəsinin verilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 24-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:
Azərbaycan Respublikasının vergilər naziri Mikayıl Çingiz oğlu Cabbarova 2-ci dərəcəli dövlət vergi xidməti müşaviri xüsusi rütbəsi verilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 fevral 2019-cu il

Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin əməkdaşlarının təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**:

Azərbaycan Respublikasında vergi sisteminin inkişafında xüsusi xidmətlərinə görə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyinin aşağıdakı əməkdaşları təltif edilsinlər:

2-ci dərəcəli "Vətəne xidmətə görə" ordeni ilə

Məmmədov Azər Oqtay oğlu

1-ci dərəcəli "Vergi orqanlarında xidmətdə fərqlənməyə görə" medalı ilə

Cəfərov Azər Sihat oğlu
Əliyev Rəşad Qəhrəman oğlu
İmanov Asaf Polad oğlu
İskəndərov Kamal Bahadır oğlu
Məmmədov Şöyub Kamil oğlu
Sultanova Sədaqət Ramiz qızı

2-ci dərəcəli "Vergi orqanlarında xidmətdə fərqlənməyə görə" medalı ilə

Məmmədov Rövşən Rəhim oğlu
Osmanov Akif Osman oğlu

3-cü dərəcəli "Vergi orqanlarında xidmətdə fərqlənməyə görə" medalı ilə

Əliyazadə Maya Vəqif qızı
Xəlilova Arzu Sərhəddin qızı
Musayeva Samirə Fəxrəddin qızı
Rəhimli Elşən Moqif oğlu
Yadigarov Fərid Məhəmməd oğlu
Yunusov Məhəmməd İlham oğlu

"Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalı ilə

Hacıyev Fərid Məzahir oğlu
Həsənov Nicat Nizami oğlu
Namazlı Elçin Alim oğlu
Yusifov Elnur Əli oğlu

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 9 fevral 2019-cu il

Müdafiə naziri: "Ali Baş Komandanın qarşımızda qoyduğu tapşırıqlar gündəlik xidmətimizdə əks olunmalıdır"

Fevralın 9-da Mərkəzi Komanda Məntəqəsində müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun rəhbərliyi ilə xidməti müşavirə keçirilib.

Müdafiə Nazirliyinin məlumatı xidmətinin AZƏRTAC-a bildirdikləri ki, müşavirədə nazir müavinləri, qoşun növləri komandanları, nazirliyin baş idarə, idarə və xidmət rəisləri, birlik komandirləri iştirak ediblər. Birləşmə komandirləri və digər məsul zabitlər də videobağlantı vasitəsilə müşavirəyə cəlb olunublar.

General-polkovnik Zakir Həsənov yeni tədris dövründə qoşun növləri, birlik, birləşmə və hərbi hissələrdə döyüş hazırlığı üzrə məşqlərin müvafiq direktiv və təlimatlarına uyğun olaraq daha səmərəli və keyfiyyətli təşkil, rəhbərliyi və təlimatlarının yerinə yetirilməsi, eləcə də peşəkariyyətin artırılmasına yönəlmiş digər tədbirlərin keçirilməsi ilə bağlı fikirlərini diqqətə çatdırıb. Müdafiə naziri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin ordu quruculuğu ilə bağlı qarşıya qoyduğu tapşırıqları, o cümlədən torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə əlaqədar səsləndirdiyi tövsiyə və tələblərin gündəlik fəaliyyətdə əks etdirilməsini təsdiqləyib.

Ali Baş Komandanın tapşırığına əsasən, 2019-cu ildə Azərbaycan Ordusunda, xüsusilə cəbhəboyu zonada

yerləşən hərbi hissələrdə şəxsi heyət döyüş hazırlığını yüksəldilməsi və sosial-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində fəaliyyətin davam etdirilməsini təsdiqləyib. Ali Baş Komandanın tapşırığına əsasən, 2019-cu ildə Azərbaycan Ordusunda, xüsusilə cəbhəboyu zonada

qədar cavabdeh vəzifəli şəxslərə müvafiq göstərişlər verib. Müdafiə naziri döyüş hazırlığının daha keyfiyyətli təşkil, hərbi peşəkariyyətinin artırılması, islahatların davam etdirilməsi, ideoloji işin və mənəvi-psixoloji təminatın gücləndirilməsi və digər xidməti məsələlərin həlli ilə bağlı tapşırıqlar verib. Müşavirənin yekununda müdafiə naziri bütün səviyyələrdən olan komandir və rəis heyətinə düşmənin hər bir təxribatına adekvat cavab vermələri və onun fəaliyyətinin qarşısını qətiyyətlə alınması barədə əmr və tələblərini çatdırıb.

428 qanun, 617 fərman, 1055 sərəncam

İlham Əliyevin yeni inkişaf konsepsiyası sosial dövlət modelinin fundamental əsaslarını formalaşdırıb

Əvvəli 1-ci sah.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair 3 dövlət proqramının icrası nəticəsində 15 min kilometr avtomobil yolu tikilib, 31 yeni elektrik stansiyası inşa olunub, dörd böyük su anbarı tikilib, ölkə üzrə təbii qazla təminat 95 faizə çatdırılıb, 100 mindən çox müəssisə yaradılıb, 17 aqropark fəaliyyətə başlayıb, 15 "ASAN xidmət" mərkəzi yaradılıb, 3 min 200-dən çox məktəb əsaslı təmir edilib və ya yenidən tikilib, 640 tibb müəssisəsi tikilib və yenidən qurulub, 44 olimpiya mərkəzi yaradılıb.

Bu müddət ərzində məaşlar 7, pensiyalar 9 dəfə artıb, işsizlik 5 faizə, yoxsulluq səviyyəsi 5,1 faizə enib və 2 milyon iş yeri açılıb.

69 sərəncam, 329 milyon manat vəsait

Yola saldıığımız 2018-ci il də regionların sosial-iqtisadi inkişafı baxımından çox uğurlu il olub. Süleyman İsmayilovun məqaləsində qeyd edilir ki, ötən il dövlət başçısının 69 sərəncamı ilə Prezidentin Ehtiyat Fondundan ayrılmış 329 milyon manat vəsaitlə 41 şəhər və rayonda abadlıq-quruculuq işləri görüldü, sosial işlər obyektləri tikilib, 22 şəhər və rayonda əsaslı yenidənqurma işləri aparılıb, 13 rayonda yeni təhsil ocaqlarının inşasına başlanılıb, 6 rayonda yeni yollar və körpülər tikilib.

Prezidentin sərəncamları ilə bir çox sosial obyektlərin tikintisinə, avtomobil yollarının çəkilməsinə və digər məqsədlərə böyük məbləğdə vəsait ayrılıb.

Prezidentin təşəbbüsü ilə 43 regionda 8120 şagird yerlik 140-dan çox modul tipli məktəb quraşdırılıb və qəzalı vəziyyətdə olan bir çox kənd məktəblərinin problemləri həll edilmişdir. Bu il isə 100-dən çox məktəbin tikintisi nəzərdə tutulub.

Ötən il dövlət başçısının 73 sərəncamı ilə avtomobil yollarının tikintisi və yenidən qurulması məqsədilə təqribən 750 milyon manat, o cümlədən ümumilikdə 506 yaşayış məntəqəsini birləşdirən və 1 milyon 163 min insanın yaşadığı kənd və qəsəbə yollarının tikintisi məqsədilə 471 milyon 260 min manat vəsait ayrılıb. Əvvəlki illərdə icrasına başlanılmış işləri də nəzərə alsaq, keçən il 920 kəndin yolları infrastrukturunu yaxşılaşdırılıb, yeni yollar salınıb, 2,2 milyon insanın yolları məhəl olub.

Sənayenin inkişafı, ixracın artımı, yeni iş yerlərinin açılması

Ötən il ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafı istiqamətində atılan addımlar, həyata keçirilən layihələr də uğurlu nəticələr verib. Həm ölkədən kənar, həm də bölgələrdə inşa edilən müəssisə və zavodlar, sənaye məhəllələri və digər obyektlər həm istehsalın həcmində artımına, həm də yeni iş yerlərinin açılmasına səbəb olub. Ötən il Rusiya, Ukrayna, Latviya, Çin və Polşada Azərbaycan ticarət evləri, Masallı Sənaye Məhəlləsi, Mingəçevir Sənaye Parkında "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin iplik istehsalı üzrə iki müəssisəsi, Şamaxıda "Şirvan şərəbləri" MMC-nin şərbəb zavodu, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında "SOCAR Polymer" layihəsi çərçivəsində inşa edilən polipropilen zavodu, həmçinin inşaat Kimyəvili Zavodu, "Baku Non Ferrous and Foundry Company" MMC-nin əlvan metallar və ferrosintet zavodu və "Tabaterra" QSC-nin bütün məmulatları istehsalı fabriki, "Qubakoqrar" MMC-nin kənd təsərrüfatı məmulatları zavodunun və "Azər-

rayna, Latviya, Çin və Polşada Azərbaycan ticarət evləri, Masallı Sənaye Məhəlləsi, Mingəçevir Sənaye Parkında "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin iplik istehsalı üzrə iki müəssisəsi, Şamaxıda "Şirvan şərəbləri" MMC-nin şərbəb zavodu, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında "SOCAR Polymer" layihəsi çərçivəsində inşa edilən polipropilen zavodu, həmçinin inşaat Kimyəvili Zavodu, "Baku Non Ferrous and Foundry Company" MMC-nin əlvan metallar və ferrosintet zavodu və "Tabaterra" QSC-nin bütün məmulatları istehsalı fabriki, "Qubakoqrar" MMC-nin kənd təsərrüfatı məmulatları zavodunun və "Azər-

rayna, Latviya, Çin və Polşada Azərbaycan ticarət evləri, Masallı Sənaye Məhəlləsi, Mingəçevir Sənaye Parkında "Mingəçevir Tekstil" MMC-nin iplik istehsalı üzrə iki müəssisəsi, Şamaxıda "Şirvan şərəbləri" MMC-nin şərbəb zavodu, Sumqayıt Kimya Sənaye Parkında "SOCAR Polymer" layihəsi çərçivəsində inşa edilən polipropilen zavodu, həmçinin inşaat Kimyəvili Zavodu, "Baku Non Ferrous and Foundry Company" MMC-nin əlvan metallar və ferrosintet zavodu və "Tabaterra" QSC-nin bütün məmulatları istehsalı fabriki, "Qubakoqrar" MMC-nin kənd təsərrüfatı məmulatları zavodunun və "Azər-

2018-ci ildə reallaşan sosial layihələr

- ◆ Prezidentin Ehtiyat Fondundan 69 sərəncamla 329 milyon manat vəsait ayrılıb;
- ◆ 22 şəhər və rayonda əsaslı yenidənqurma işləri aparılıb;
- ◆ 13 rayonda yeni təhsil ocaqlarının inşasına başlanılıb,
- ◆ 6 rayonda yeni yollar və körpülər tikilib;
- ◆ Yol tikintisi üçün 73 sərəncama əsasən 750 milyon manat ayrılıb;
- ◆ 920 kəndin yolları infrastrukturunu yaxşılaşdırılıb;
- ◆ 43 regionda 8120 şagird yerlik 140-dan çox modul tipli məktəb quraşdırılıb.

xalça" ASC-nin Ağdam, Xaçmaz, İsmayılı, Lənkəran filiallarının açılıması həqiqətən uğurlu göstərici hesab oluna bilər. Məhz bu müəssisələrin fəaliyyətə başlaması ilə ölkəmizin ixrac potensialı da yüksəlib və ixrac ixal xalça 8,6 milyard dollar üstələyib.

Xalqın rifahına xidmət edən fərman və sərəncamlar

Ötən il Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xalqın rifahına xidmət edən fərman və sərəncamları, imzaladığı qanunlar böyük rəğbətə qarşılanıb. Dövlət başçısının 2018-ci ildə imzaladığı 428 qanun, 617 fərman, 1055 sərəncamın əksəriyyəti ölkədə demokratik təsəvvürlərin daha da gücləndirilməsinə, idarəetmə strukturlarının təkmilləşdirilməsinə, iqtisadi islahatların davam etdirilməsinə və sosial infrastrukturun yaxşılaşdırılmasına yönəldilib.

Cənab İlham Əliyevin prezident seçkilərindən sonra imzaladığı ilk fərmanın Vətən uğrunda həlak olmuş şəhidlərimizin ailələrinə, onların vərəslərinə 11 min manat həcmində birdəfəlik yardım göstərilməsi barədə olması da bir daha dövlət başçısının bu kateyoriyaya aid in-

sanlara diqqət və qayğısının təzahürü idi. Bu ilin yanvar ayında həmin sərəncama edilən dəyişiklik və Prezidentin xüsusi əmrləri ilə görüşü deyilənləri bir daha təsdiqləyib.

Ötən 15 il ərzində şəhid ailələrinə və Qarabağ müharibəsi əlillərinə 6650, təkcə 2018-ci ildə isə nəzərdə tutulandan 3 dəfə çox - 626 mənzil təqdim edilmişdir. Bu il isə bu kateyoriyalardan olan şəxslərə azı 800 mənzil verilecək.

Respublikamızın ərazi bütövlüyü uğrunda həlak olmuş hərbi qulluqçuların və daxili işlər orqanları əməkdaşlarının ailə üzvlərinin sosial müdafiəsinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 19 aprel və 2019-cu il 28 yanvar tarixli fərmanlarına uyğun olaraq, 12268 şəhidin vərəslərinin birdəfəlik ödəmə almaq hüququ müəyyən olunub, 2018-ci ildə 3099 şəhid hərbi qulluqçunun vərəsləri 11 min manat məbləğində birdəfəlik ödəmə ilə təmin edilmiş və ödəmələr növbəti 10 ay ərzində başa çatdırılacaq.

Həmçinin məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli dövlət qarşısında duran prioritet məsələlərdən biridir. 2018-ci ildə məcburi köçkün ailələrinin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması davam etdirilərək mənzil və evlərlə təmin olunmuş məcburi köçkünlərin sayı 300 minə çatdırılıb.

Yeni dövlət proqramı, 17,4 milyard manat vəsait

Bütün bu göstəricilərə əsasən deyə bilərik ki, ötən illər ərzində həyata keçirilən uğurlu siyasət Azərbaycanın hətərfəli inkişafını təmin edib. Prezident İlham Əliyevin yeni iqtisadi inkişaf strategiyasının uğurlu nəticələri verdiyi gözlənilir.

Hər zaman siyasətinin mərkəzində vətəndaşın dayandığı deyən dövlət başçısının verdiyi vədlərin hər biri reallığa çevrilir. Bölgələrin sosial-iqtisadi inkişafını daim diqqət mərkəzində saxlayan, mütəmadi olaraq verdiyi tapşırıqların icrası ilə yerində maraqlanan cənab İlham Əliyevin fərmanı ilə təsdiqlənən Regionların 2019-2023-cü illər üçün sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı Dövlət Proqramı da bir daha təsdiq edilir ki, növbəti 5 ildə də regionların inkişafı diqqət mərkəzində olacaq. Elə dövlət proqramında nəzərdə tutulmuş işlərin icrasına əvvəlki proqramdan da çox - 17,4 milyard manat vəsaitin ayrılması da bunu bir daha təsdiqləyir.

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, yürütdüyü müstəqil siyasətlə ölkəmizi uğurlu gələcəyə aparacaq İlham Əliyevin inkişaf konsepsiyası əsasında Azərbaycan həm bu il, həm də növbəti illərdə öz uğurlu, dinamik inkişaf tempini nəinki saxlayacaq, onu daha da möhkəmləndirəcək.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Dövlət vətəndaşına yenə də sahib çıxır

Ölkə rəhbəri Şamaxıda zəlzələdən zərər çəkən insanlarla bir araya gəldi

Əvvəli 1-ci sah.

Yeraltı təkanların ocağı 8 kilometr dərinlikdə yerləşib. Zəlzələ episentrdə 6 bal, ətraf rayonlarda 5,3 bala qədər hissə olunub.

Ümumilikdə isə fevralın 5-dən 6-na keçən gecə respublika ərazisində baş verən zəlzələ paytaxt Bakı da daxil olmaqla, əksər bölgələrimizdə narahatlıq yaşadı. Lakin zəlzələnin fəsadları özünü daha çox Ağsu, İsmayılı və Şamaxı rayonlarında göstərdi. Xüsusən də Şamaxı rayonunda təbii fəlakətin fəsadları çox olub. Əsasən dağıntılar bu rayonda qeydə alınıb. Konkret olaraq 14 kəndə ziyan dəyib. Zəlzələ nəticəsində kəndlər üzrə 14, şəhərdə isə 17 evdə dağıntı baş verib.

Rayon icra hakimiyyəti başçısının müavini Gülnisə Ələkbərovanın verdiyi məlumat görə, xoşbəxtlikdən insan tələfatı olmayıb, lakin bir sıra sakinlərin sağlamlığında problemlər yaşanmışdır. Belə ki, xəstəxananın təcili yardım şöbəsinə 4, cərrahiyyə şöbəsinə isə 3 nəfər müraciət edib. Xəstələrin əksəriyyəti yardım alaraq evə buraxılıb. Reani-

masiya şöbəsində hazırda beş nəfər müalicə alır.

Yeraltı təkanlar nəticəsində rayona verilən elektrik enerjisində 40 dəqiqəyə yaxın fasilə yaranıb. Şəhərdə bəzi evlərin və istinad divarlarının uçması nəticəsində qaz xətlərində sızmalar yaranmışdır, saat 00:00-dan etibarən "məvi yanacaq"ın verilişi dayandırılıb.

Hadisənin baş verdiyi ilk saatlardan Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə fəvqəladə hallar naziri Kəmaləddin Heydərov və Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tahir Məmmədovla hadisə nəticəsində zərər çəkmiş evlərə baş çəkiblər.

Fevralın 7-də isə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev zəlzələnin baş verdiyi Şamaxıya gəlib. Fəvqəladə hallar naziri, general-polkovnik Kəmaləddin Heydərov və Şamaxı Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Tahir Məmmədov dövlət başçısına fevralın 5-də və 6-da təbii fəlakətin törətdiyi fəsadlar barədə məlumat veriblər.

Prezident İlham Əliyev zəlzələdən zərər çəkən tikililərə baxıb və sakinlərlə söhbət edib. Ölkə rəhbərinin insanların belə ağır günlərində yanında olması sakinləri daha da ürəkləndirib və dövlətə olan inamlarını artırıb.

Prezident İlham Əliyev zəlzələdən zərər çəkən tikililərə baxıb və sakinlərlə söhbət edib. Ölkə rəhbərinin insanların belə ağır günlərində yanında olması sakinləri daha da ürəkləndirib və dövlətə olan inamlarını artırıb.

Əli SƏLİMOV,
"Azərbaycan"

Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaranmasının 95-ci ildönümü qeyd olunub

Fevralın 9-da Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaranmasının 95-ci ildönümü qeyd olunub. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Qasımov tədbirdə çıxış edərək deyib: "Bu gün Naxçıvan Muxtar Respublikasının yaradılmasının 95-ci ildir. Azərbaycanın dövlətçilik tarixində Naxçıvan Muxtar Respublikası mühüm rol malikdir. Tarixi mənbələrdən məlumdur ki, hələ yeddinci əsrdə, ərəblərin gəlişi zamanı burada müstəqil idarəçilik olmuş, onuncu əsrdə Naxçıvan Şahlığı feodal dövləti yaranmışdır. Naxçıvan şəhəri on ikinci əsrdə Azərbaycan Ataböylər dövlətinin paytaxtı olmuş, on səkkizinci əsrdə isə Naxçıvan xanlığının siyasi mərkəzi kimi inzibati idarəçiliyin formalaşmasına öz töhfəsini vermişdir. 1918-ci ildə Naxçıvanda bir milyondan çox əhaliyə malik Araz-Türk Respublikası yaradılmışdır. 1924-cü ildə isə Naxçıvana muxtar respublika statusu verilmişdir. 1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsində qəbul olunmuş Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əsasən, həmin tarixdən Naxçıvan Muxtar Respublikası muxtar dövlətdir".

Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin yaranması və ötən dövrdə keçirdiyi inkişaf yolu bu qayğının bəhrəsidir. 95 illik muxtariyyət tarixinin ötən 25 ilə yaxın bir dövrdə bütün sahələrdə inkişaf, tərəqqi və sabitlik təmin edilmişdir. Muxtar respublikanın yubileyi yüksək səviyyədə qeyd olunub, muxtariyyətimiz daha da möhkəmləndirilib. İsmayıl Hacıyev verilən yüksək qiymətə görə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin kollektivi və elm adamları adından Ali Məclisin Sədrinə minnətdarlıq edib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri 2019-cu il 8 fevral tarixli sərəncamı ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafında səmərəli fəaliyyətlərinə görə bir qrup şəxs 1-ci, 2-ci və 3-cü dərəcəli "Əmək" ordenləri, 3-cü dərəcəli "Vətəna xidmətə görə" ordeni, "İgdirliyə görə", "Tərəqqi" və "Dövlət qulluğunda fərqlənməyə görə" medalları, Azərbaycan Respublikasının "Əməkdar mühəndisi" və Azərbaycan Respublikasının "Əməkdar kənd təsərrüfatı işçisi" fəxri adları ilə təltif olunublar.

Ali Məclisin Sədri fəxri adların döş nişanlarını və vəsiqələrini təqdim edib. Naxçıvan Muxtar Respublikasının "Əməkdar müəllimi" fəxri adı ilə təltif olunan Müslüm Əliyevə deyib: "Muxtar respublikada təhsilin inkişafına xüsusi diqqət yetirilir. Bu gün Naxçıvan şəhəri ilə yanaşı, on ucaq dağ kəndlərində də lazımı şərait olan məktəb binalarının tikilib istifadəyə verilməsi gələcəyimizə göstərilən qayğıdır. Müasir tədris avadanlıqları ilə təmin olunmuş məktəblər müəllimlərin fəaliyyəti üçün geniş imkanlar açır. Müəllimlərin əməyinin qiymətləndirilməsi də yaradılan şəraitin və təhsilə göstərilən qayğının bəhrəsi kimi dəyərləndirilir. Bu etimadın müqabilində daha sayılı çalışacaq, ölkəmiz və xalqımız üçün savadlı və vətənpərvər gənclər yetişdirəcəyik".

Təltif olunanlardan Nurlana Əliyevə, Aybəniz Seyidovaya, Kəmalə Əliyevə, Bahar Hüseynovaya, Turac Xudiyevə, Hikmət Əliyevə, Nadir Hüseynov, Ədalət İsmayılov və Aydın Mirzəyev muxtar respublikanın 95 illik yubileyində əməkərlərinə verilən yüksək qiymətə görə minnətdarlıq edilib.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi Sədri 2019-cu il 8 fevral tarixli sərəncamına əsasən, "Naxçıvan Azərbaycan dövlətçilik tarixində" kitabı elm sahəsində Naxçıvan Muxtar Respublika mükafatına layiq görülüb.

Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vəlif Qasımov "Naxçıvan Azərbaycan dövlətçilik tarixində" kitabına görə Naxçıvan Muxtar Respublika mükafatını kitabın müəllifi, Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Naxçıvan Bölməsinin sədri, akademik İsmayıl Hacıyevə təqdim edib.

İsmayıl Hacıyev minnətdarlıq edərək deyib ki, muxtar respublikada elmin inkişafı sahəsində ardıcıl tədbirlər görülür. Azərbaycan Milli

"Ülün öndər Heydər Əliyevin quruculuq yolu ilə gedən Naxçıvan Muxtar Respublikası sosial-iqtisadi sahədə də böyük inkişafa nail olub. Əhalinin həyat şəraiti və güzəranı əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşıb. Bu inkişaf əhali artımına və məskunlaşmaya da öz təsirini göstərmiş, muxtariyyətin əvvəlindən bu günə muxtar respublika əhalisi 5 dəfə artaraq 456 min nəfərə çatmışdır", - deyən Ali Məclisin Sədri bildirib ki, bu gün Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikası özünün böyük tarixi keçmişinə və milli dəyərlərinə sahibdir: "Qədim tarixi abidələrimiz, gələcəyimiz olan gənc nəsillərimizə örnək olub, milli adət və ənənələrin qorunması üçün tədbirlər görülür. Görülən işlərin nəticəsidir ki, Naxçıvan artıq beynəlxalq elm, mədəniyyət və idman tədbirlərinə də evsahibliyi edir, elmi konfrans və simpoziumlar, rəsm festivalları keçirilir. Naxçıvan Muxtar Respublikası enerji, informasiya, ərzaq və müdafiə təhlükəsizliyi yüksək səviyyədə təmin olunan diyardır".

Şübhəsiz ki, muxtar respublikanın inkişafında insan faktoruna da mühüm rol oynayıb. Ötən dövrlər ərzində hər bir muxtar respublika sakininin qədiyi əmək Naxçıvan Muxtar Respublikasının inkişafına, müdafiəsinə və nəticədə xidmətə bu günkü tələblərə cavab olaraq etdiyi ən böyük tarixi nailiyyətdir.

Ali Məclisin Sədri deyib: "Naxçıvanın muxtariyyət statusunu möhkəmləndirməsinə bu illər ərzində qəbul olunmuş konstitusiyalar da mühüm rol oynamışdır. 1926-1978-ci illərdə Naxçıvan Muxtar Respublikasının konstitusiyası, ölkəmiz müstəqillik qazandıqdan sonra, 1998-ci il dekabrın 29-da isə yeni konstitusiyası qəbul olunmuşdur. Ötən 95 il ərzində Naxçıvanın muxtariyyət bəyramlarının 8 dəfə qeyd olunması da bu məsələnin siyasi gündəlikdə saxlanmasını şərtləndirmiş, muxtariyyət tarixi araşdırılmış və tədqiq olunmuşdur. Bütün bunlar onu göstərir ki, ölkəmizdə muxtariyyətin tarixi, hüquqi və siyasi bazası formalaşmış, Naxçıvan Muxtar Respublikası böyük inkişaf yolu keçmişdir. Ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin də dedi ki, "Naxçıvanda hər bir sahədə uğurlu inkişaf gedir, hər bir sahəyə böyük diqqət göstərilir. Bu, Heydər Əliyev yolunun təntənəsidir".

Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində "QAZ" avtomobillərinin istehsalı zavodunun təməli qoyulub

Dəyəri 14 milyon manat olan layihə üzrə zavodda ildə 1000 avtomobil istehsal ediləcək

Fevralın 9-da Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində "Azərmaş" ASC-nin Rusiyanın "QAZ Qrup" şirkəti ilə birgə həyata keçirdiyi layihə üzrə kommersiya və xüsusi təyinatlı avtomobillərin istehsalı zavodunun təməli qoyulub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, təməlqoyma mərasimində Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev, ölkəmizin Rusiyadakı səfiri Polad Bülbüloğlu, Rusiya Federasiyasının iqtisadi inkişaf naziri Maksim Oreskinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti və Rusiyanın ölkəmizdəki səfiri Mixail Boçarnikov iştirak edib.

Məlumat verilib ki, istehsal gücü ildə 1000 ədəd avtomobil olan zavodda 100 yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur. Dəyəri 14 milyon manat olan layihə üzrə anlaşma memorandumu ötən ilin aprelinde imzalanıb. Layihənin icraçısı olan "Azərmaş" ASC-yə Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin iştirakçısı statusu verilib. Sənaye Məhəlləsində avtomobil istehsalı zavodunun yaradılması köməkçi sənaye istehsalı və xidmət sahələrinin inkişafı üçün də əlverişli imkan yaradacaq.

Sonra tədbir iştirakçıları zavodda istehsal edilmiş nəzərdə tutulan avtomobil modelləri və Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində sahibkarlar üçün yaradılan şəraitlə tanış olub.

İştirakçılara məlumat verilib ki, Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində dövlət tərəfindən sahibkarlar üçün bütün zəruri infrastruktur yaradılıb. 20 hektar ərazidə yaradılmış Sənaye Məhəlləsi 10 min kvadratmetr olan 4 istehsal təyinatlı binadan, 937 kvadratmetrlik inzibati və texniki binalardan ibarətdir. Hacıqabul Sənaye Məhəlləsinin inzibati binasında toplantı və təlimlərin keçirilməsi üçün iclas otağı, məhəllənin iştirakçılarına müxtəlif xidmətlər göstərəcək müasir ofis sahələri, sərği-satış mərkəzi, tibb məntəqəsi, poçt, yeməcxana və Sənaye Məhəlləsinin idarəetməsi üçün istifadəsi üçün nəzərdə tutulan sahələrdən ibarətdir. Sənaye Məhəlləsində sahibkarlara mühasibatlıq, hüquq, bank və sığorta, poçt və internet, lüqə, tibbi xidmətlər göstəriləcək. Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində ümumi dəyəri 60 milyon manatdan çox olan 7 layihə üzrə maşınqayırma, kompozit materialların istehsalı, tikinti materiallarının istehsalı üçün avadanlıqlar, gübrə, plastik qablar, tikinti materialları istehsalında istifadə olunan avadanlıqların istehsalı sahələri yaradılıb. Bu layihələrdən birinin dəyəri 900-dən çox iş yerinin yaradılmasına nəzərdə tutulur. Hazırda istehsal sahələrində

avadanlıqların yerləşdirilməsi və istehsalı digər hazırlıq işləri aparılır.

Sonra Hacıqabul Sənaye Məhəlləsində Azərbaycan və Rusiya nümayəndə heyətlərinin görüşü keçirilib.

İqtisadiyyat naziri Ş. Mustafayev Azərbaycan və Rusiyanın siyasi əlaqələrinin yüksək səviyyədə olduğunu, əməkdaşlığın bütün sahələrdə inkişaf etdiyini, əlaqələrin genişlənməsinin iki ölkə prezidentlərinin siyasi iradəsinə göstəricisi olduğunu vurğulayıb. Diqqətə çatdırıb ki, təkcə ötən il Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Rusiya Federasiyasına 3 dəfə səfər edib, Rusiya Prezidenti Vladimir Putinin ölkəmizə rəsmi səfəri çərçivəsində isə Bakıda IX Azərbaycan-Rusiya Regionalarası Forumu keçirilib, iqtisadiyyatın bir sıra sahələrində birgə əməkdaşlığa dair "dəyirmi masa"lar təşkil olunub.

Qeyd edilib ki, Azərbaycan-Rusiya əlaqələrinin əsas istiqamətlərindən biri də iqtisadi-ticarət və qarşılıqlı investisiya qoyuluşlarıdır. Azərbaycan Rusiya iqtisadiyyatına 1 milyard dollardan çox, Rusiya isə Azərbaycana 4,2 milyard dollardan artıq sərmayə yatırır. "SOCAR Polymer" layihəsi, Pirallahı Sənaye Parkında əcazlıq məhsullərinin istehsalı, Gəncə Avtomobil Zavodunun Rusiyanın "Kamaz" və "Ural" zavodları ilə əməkdaşlığı və sair qarşılıqlı investisiya qoyuluşu sahəsində önəmli layihələrdir.

Bildirilib ki, Azərbaycanın sənaye, tikinti, ticarət, xidmət, bank və sığorta, rabitə, nəqliyyat, kənd təsərrüfatı sahələrində 700-dən çox Rusiya kapitalı şirkət fəaliyyət göstərir. Rusiya şirkətləri bir sıra layihələrdə podratçı qismində də iştirak edir.

Nəqliyyat-tranzit yükdaşımaları sahəsində ikitərəfli əməkdaşlığın uğurlu istiqamətlərindən olduğunu vurğulayan Ş. Mustafayev mühüm layihələrdən olan "Simal-Cənub Beynəlxalq nəqliyyat dəhlizi"nin əhəmiyyətini diqqətə çatdırıb. Nazir, Rusiya ilə birgə həyata keçirilən Samur çayı üzərindən körpünün tikintisinin iqtisadi-ticarət, nəqliyyat-tranzit, sənaye, kənd təsərrüfatı, humanitar və digər sahələrdə əməkdaşlığın inkişafı məsələləri müzakirə olunub.

Sosial proqramlar reallaşır

Minimum əməkhaqqının artırılması bu reallıqdan xəbər verir

Əvvəlki 1-ci səh.

Bu məqsədə nail olmaq üçün dövlət gəlirləri və əmək haqqı siyasəti əhalinin orta təbəqələrinin həyat səviyyəsinin sabitləşməsinə, əhalinin gəlirlərində mövcud fərqlərin artdırılmasına və təbəqələşməsinin qarşısının alınmasına, əməkhaqqının artmasına yönəldilir.

Əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayev açıqlamalarında Dövlət başçısının sərəncamını şərh edərək, artımın 600 min insanı əhatə edəcəyini bildirmişdir. Bunlardan 450 min dövlət sektorunda, 150 min özəl sektordakı işçiləndir. Nazirin dediyinə görə artım 450 min insanı əhatə etdiyinə görə nəinki maaşı 180 manata qədər olanlara təsir edəcək, ümumiyyətlə, dövlət büdcəsindən maliyyələşən müəssisələrdə vahid tarif cədvəli üzrə işləyən bütün şəxslərə şamil olunacaq. 19 pillədən ibarət tarixi cədvəlinin birinci pilləsi 180 manat müəyyən edilirsə növbəti pillələr də artımla gedəcək. İkinci pillə 180 manatdan 2.5-3 faiz daha çox, üçüncü pillə isə bundan da çox təşkil

edir. Şahin Babayev dövlət başçısının qərarını minimum əməkhaqqı alan insanlara töhfə kimi dəyərləndirib, vahid cədvəl üzrə işləyən 450 min nəfərin əməkhaqqının orta hesabla 30 faiz artacağını bildirmişdir.

Sərəncamın digər əhəmiyyəti əməkhaqqının ləğvəşməsi ilə bağlı mühüm addımın atılmasıdır. Azərbaycan Prezidentinin minimal maaşların aşağı həddinin 180 manat təyin etməsi bir sıra neqativ halların da qarşısını alacaq. Belə ki, bəzi sahibkarlar işçilərə verdikləri real əməkhaqqını gizlətməklə sosial fondlara ödənişlərini azaldırırlar. Yeni sərəncama görə sahibkarlar 180 manatdan aşağı əməkhaqqı göstərə bilməyəcəklər. Sərəncamın digər bir cəhəti də qadınlarla kişilərin əməkhaqqı arasında olan fərqin azaldılmasına xidmət etməsidir. Çünki sərəncamın əsas əhatə dairəsi məhz vahid tarif cədvəli üzrə işləyənlərdir ki, onların da böyük əksəriyyətini qadınlar təşkil edir. Ona görə də vahid cədvəl üzrə tarif vəziyyəti maaşları artırıb qadınların əməkhaqqında artım olacaq.

Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hadi Rəcəbli isə Prezident İlham Əliyevin minimum aylıq əməkhaqqının artırılması ilə bağlı sərəncamını inqilabi addım kimi qiymətləndirmişdir: "Mən və digər deputat həmkarlarım ölkədə minimum əməkhaqqının artırılması ilə bağlı təkliflər irəli sürmüşük. Burada ilkin fikir bundan ibarət idi ki, minimum əməkhaqqı ya 143, ya da maksimum 150 manat olmalı idi. Amma Prezident İlham Əliyev tamamilə fərqli qərar qəbul etdi. Maliyyə Nazirliyinin təkliflərini bir kənarə qoyaraq, öz iradəsi ilə bu addımı atdı. Beləliklə, ölkədə minimum əməkhaqqı yaşayış minimumuna çatdırıldı".

Minimum əməkhaqqının dövlət başçısının şəxsi təşəbbüsü ilə artırılması xalqa qayğının bariz ifadəsidir. Bu məqsəd üçün dövlət büdcəsindən illik 400 milyon manat vəsait ayrılacaq. 2019-cu il üzrə isə 335 milyon manata qədər əlavə vəsait yönəldiləcək.

Bahadır İMANQULİYEV, "Azərbaycan"

Azərbaycan tarixşünaslığının elminin tarixi qədim olsa da, bu elm sahəsi XX əsrdə akademik səviyyədə, sistemli şəkildə inkişaf etmişdir. Bununla belə, sovet hakimiyyəti dövründə Vətən tarixşünaslığı ideoloji buxovların çərçivəsinə salınaraq, daha çox hakim kommunist partiyasının siyasi xəttinə doğru istiqamətləndirilmişdir. Buna baxmayaraq, Azərbaycan tarixşünaslığı elmi mövcud çətinliklər şəraitində də öz sözünü deməyə soy göstərmişdir. Xüsusən Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyev ölkəmizə rəhbərlik etdiyi XX əsrin yetmiş-səksəninci illərində ədəbiyyat və incəsənət, elm və maarifçilik sahələrində məqsədyönlü şəkildə həyata keçirilmiş azərbaycançılıq siyasəti bu istiqamətlərin hər birində xalqımızın maraqlarına cavab verən əsərlər yaradan görkəmli alimlərə meydan açmış, yeni yaradıcı nəsilləri ön mövqeyə çəkməmişdir. Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının Abbasqulu ağa Bakıxanov adına Tarix İnstitutunun direktoru, Milli Məclisin deputatı, akademik Yaqub Mahmudov respublikamızda tarixinin qızıl dövrü hesab olunan həmin mərhələdə formalaşaraq inkişaf etmiş görkəmli elm xadimlərindən biridir.

Yaqub Mahmudov - 80

edilmiş və rəhbərlik qarşılıqlıdır. Bu kitablar tədqiqat obyektini haqqında aydın və əhatəli təsvir yaratmaqla bərabər, mötəbər elmi mənbələr kimi də önəmli yer tutur.

Ulu öndər Heydər Əliyev irsinin hərtərəfli tədqiq edilməsinə və Prezident İlham Əliyevin dövlətçilik fəaliyyətinin araşdırılmasına akademik Yaqub Mahmudov xüsusi diqqət yetirmiş və bu mövzuda bir sıra qiymətli əsərlər yazıb nəşr etdirmişdir. Alimin "Azərbaycan dövlətçiliyinin xilasları", "Azərbaycan tarixində Heydər Əliyev şəxsiyyəti", "Heydər Əliyev ideyalarının zəfər yürüşü" (3 cild), "Heydər Əliyev" (2 cild), "İlham Əliyev və Azərbaycan tarixi elmi" kitablarında şəxsiyyət və zaman, lider və xalq, ümummilli ideal və cəmiyyət münasibətlərinin fonunda böyük siyasi proseslər təhlil edilmişdir. Yaqub Mahmudovun təşəbbüsü ilə Tarix İnstitutunda "Əlyəvşünaslıq" şöbəsi yaradılmış və ulu öndərin irsinin, həyat və fəaliyyətinin tədqiqinə nəşr edilmiş "Heydər Əliyev irsində Azərbaycan tarixi məsələləri",

sində Azərbaycan elminin mühüm nəticələrindən biridir.

AMEA-nın A.Bakıxanov adına Tarix İnstitutunda akademik Yaqub Mahmudovun rəhbərliyi ilə "Azərbaycan tarixi mənbələrində" layihəsi həyata keçirilir. Bu layihə çərçivəsində Moskva, Sankt-Peterburq, İstanbul, Ankara, Paris, London, Berlin, Dehli, Tiflis, Dərbənd, Mahaçqala və Krasnovodsk kimi şəhərlərin arxivlərində Azərbaycan tarixi ilə bağlı saxlanılan qiymətli sənədlər Tarix İnstitutuna gətirilmişdir. Bu layihənin həyata keçirilməsi ilə Azərbaycan tarixinin xüsusi məqsədlərlə təhrif olunmuş və saxtalaşdırılmış sahələrinin yenidən yazılması, Azərbaycanın müxtəlif tarixi dövrlərdə itirilmiş torpaqlarının tarixinin araşdırılaraq bu günkü nəsilə ötürülməsi kimi ciddi və əhəmiyyətli işlərə başlanılmışdır. Cəmi bir neçə gün əvvəl Tarix İnstitutunda istifadəyə verilmiş elektron kitabxana və elektron arxiv elmi tədqiqat işlərinə daha səmərəli təşkilinə şərait yaradır. Eyni zamanda, Azərbaycan elmində ilk dəfə olaraq Tarix İnstitutunda hazırlanmış Tarix Atlası ölkəmizin elm və təhsil icti- mairiyətinə önəmli töhfədir.

dində türk-müsəlman xalqlarına qarşı soyqırımları problemi ilə əlaqədar beynəlxalq əlaqələndirmə mərkəzi yaradılmışdır.

Bundan başqa, akademik Yaqub Mahmudovun rəhbərliyi ilə Tarix İnstitutu "Tarixi şəxsiyyətlərimizə sahib çıxmaq" layihəsi çərçivəsində Bakı şəhərinin müxtəlif lisey və orta məktəblərində və Şəki şəhərində "Heydər Əliyev", "Həsən Paşa", "Şah İsmayıl Səfəvi", "Şah Təhmasib Səfəvi", "Şah Abbas Səfəvi", "Nadir şah Əfşar", "Ağa Məhəmməd şah Qacar", "Vətən qeyrətli qadın hökmdarımız - Tomris", "Hacı Çələbi xan" mövzusunda elmi-praktik konfranslar keçirilmişdir. Bu konfransların gənc nəslin vətənpərvərlik ruhunda təbliyə olunmasına da rolü əvəzizdir.

Yaqub Mahmudovun təşəbbüsü və iştirakı ilə ulu öndərdən bəhs edən "Dahi azərbaycanlı", Prezident İlham Əliyevə həsr olunmuş "Tariximizdən keçiyində", həmçinin tarixi mövzulardan söz açan "İrəvan: gizlədilmiş həqiqətlər", "Şuşa-Penahabad", "İrəvan xanlığı", "Zəngəzur", "Qarabağ: əcdadlarımızın mirası", "Sürgün" və digər tarixi-sənəddi televiziya

Sokrat Komitəsinin Dublin Samitində böyük elmi nailiyyətlərinə görə "The Name in Science" ("Elmde ad") fəxri tituluyla layiq görülmüş, rəhbərlik etdiyi Tarix İnstitutu mərkəzi elmi tədqiqat işlərinə əsasən Oksford Universitetinin "Best Enterprises-2012" diplomunu almışdır. Yaqub Mahmudov 2013-cü il dekabrın 16-19-da Böyük Britaniyanın Oksford şəhərində "Elm və təhsil: Yeni imkanlar və istiqamətlər" mövzusunda keçirilən beynəlxalq elmi konfransda milli dəyərlərin qorunması və yüksək rəşadət ideallarının tədqiqi sahəsindəki fəaliyyətinə görə "Kraliça Viktoriya" diplomu ilə təltif olunmuşdur.

Yaqub Mahmudov Azərbaycan Respublikası Prezidenti yanında Heraldika Şurasının, Əsir və itkin düşmüş, girov götürülmüş vətəndaşlarla iş üzrə Dövlət Komissiyasının, Azərbaycan-Ozba- kistan Dostluq Cəmiyyəti İdarə Heyətinin, Qafqaz Müsəlmanlar İdarəsi Elm-dini şurasının və Dünya Azərbaycanlıları Əlaqələndirmə Şurasının üzvüdür. Təmsil olunduğu qurumlarla Ya- qub Mahmudov fəal elm və vətən- daşlıq mövqeyi, səmərəli təkliflə- ri, şəxsi təfəssili ilə fərqlənmişdir.

Görkəmli tarixçi-alim Yaqub Mahmudov Yusif Məmmədaliyev, Rəsul Rza, "Qızıl qılınc", "Qızıl qələm", "Samir Əsgərxanov", "Humay", "Gənclərin dostu" milli mükafatlarının laureatıdır. O, Azərbaycan Kazakları İcmasının "Ataman Anton Qolovaty" adına ordeni ilə də təltif olunmuşdur. Azərbaycan Respublikasının Əməkdar elm xadimi, Rusiya Fəderasiyası Dağıstan Respublika- sının Əməkdar elm xadimi, Azər- baycan Respublikasının Dövlət mükafatı laureatı kimi müxtəlif fəxri adlara və mükafatlara layiq görülmüşdür. Bundan başqa, o, həm də elm sahəsində xidmətlərinə görə "Şöhrət" və "Şərəf" or- denləri ilə təltif edilmişdir.

Tanınmış ictimai-siyasi xadim Yaqub Mahmudov Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin de- putatı kimi (II, III, IV və V çağırış) ölkənin daxili həyat və xarici si- yasəti ilə bağlı məsələlərdə, elm- in və təhsilin inkişaf etdirilməsi sahəsində prinsipial vətəndaşlıq mövqeyi nümayiş etdirir. O, Yeni Azərbaycan Partiyası Siyası Şu- rasının üzvü kimi də ölkəmizin ictimai-siyasi həyatında yaxından iştirak edir. Müstəqillik dövrü Azərbaycan həqiqətlərinin beynəlxalq ictimaiyyətə və xalqımıza çatdırılmasında da Yaqub Mah- mudov səmərəli iş apır. Azər- baycan ictimaiyyəti akademik Yaqub Mahmudova fəal vətən- daşlıq mövqeyinə malik elm xadi- mi kimi böyük ehtiram bəsləyir.

Görkəmli elm xadimi, böyük elm təşkilatçısı, akademik Yaqub Mahmudovu anadan olmasının 80 illiyi münasibətilə təbrik edir, ona daha böyük uğurlar arzulayırıq.

İsa HƏBİBƏVƏLİ,
AMEA-nın vitse-prezidenti,
Milli Məclisin Elm və təhsil
komitəsinin sədri, akademik

Alimlik və vətəndaşlıq missiyası

min mövzuya həsr edilmiş birinci doktorluq dissertasiyası kimi diqqətə cəlb etmiş, müəllifinə ciddi elmi nüfuz qazandırmışdır. Yaqub Mahmudov doktorluq dissertasiyasında əsərlərini yazdığı materiallar əsasında Azərbaycan xalqının zəngin dövlətçilik tarixinə malik olduğunu, görkəmli dövlət xadimləri yetişdirdiyini və hələ orta əsrlərdə milli dövlətçiliyimizin, görkəmli dövlət xadimlərimizin Avropa ölkələrində nəinki tanındığını, qəbul olduğunu isbat etmişdir. Ağqoyunlu-Səfəvi hakimiyyəti ilə Avropa dövlətlərinin diplomatik yazışmalarına dair qiymətli sənədlərə işiq salan Ya- qub Mahmudov eyni zamanda milli dövlətçilik ənənələrimizin müasir əhəmiyyətinə xüsusi diqqət yetirmişdir. Mixail Lomonov- sova adına Moskva Dövlət Univer- siteti Tarix fakültəsinin Elmi Şurasında 1989-cu ildə uğurlu müdafi- e etdiyi doktorluq dissertasiyası həm də sovet ideologiyasında möhkəm yer tutmuş SSRİ-yə da- xil olan respublikaların təmsil et- dikləri xalqların tarixi keçmişinin, soykökünün unudulmasını sıya- sətində də məntiqi mənada etira- zının ifadəsi idi.

Akademik Yaqub Mahmudov 2004-cü ildən Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Tarix İnstitu- nunun direktoru vəzifəsində çalışır. Onun rəhbərliyi ilə Tarix İnstitu- nunun işi ölkəmizin müstəqil

aparmış, çoxsaylı monoqrafiya- lar, dərsliklər və məqalələr yaz- mışdır. Onun "Azərbaycan və Av-ropa: orta əsrlərdə diplomatik əla- qələr (Ağqoyunlu və Səfəvi döv- rü)" kitabı Moskvada, Nyu York- da, Vaşinqtonda və Romada, "Azərbaycan və Avropa: Ağqo- yunlu dövründə qarşılıqlı əlaqələr (XV əsrin ikinci yarısı)", "Azər- baycan tarixi: Erken intibah dövrü (IX əsrin ikinci yarısı - XIII əsrin əvvəli)" monoqrafiyaları Los-An- jelesdə, "Azərbaycanın qısa döv- lətçilik tarixi" kitabı Pakistanda və Ukraynada, "Heydər Əliyev ide- yalarının zəfər yürüşü" monoqra- fiyası Ukraynada nəşr edilmişdir.

Alimin müəllifliyi və rəhbərliyi ilə "Qarabağ: real tarix, faktlar, sənədlər" (6 cild), "Naxçıvan: ta- rixi və abidələri" (2 cild), "İrə- van xanlığı: Rusiya işğalı və ermənilərin Şimali Azərbaycan tor- paqlarına köçürülməsi" (8 cild), "Tarixi adlara qarşı soyqırım" (2 cild), "Qubadlı: Azərbaycan torpa- ğı Zəngəzurun qapısı" (üç cild), "Real tarix: "böyük Ermə- nistan" uydurması" (5 cild), "1918-1920-ci illərdə Azərbaycan- ın türk-müsəlman əhalisinə qar- şı soyqırımları" (3 cild), "Azər- baycan xalqına qarşı 1918-ci il soyqırımları: təşkilatçılar və cə- zalılar", "Azərbaycan xalqına qarşı 1918-ci il soyqırımları", "Şuşa-Pə- nahabad", "Azərbaycan Tarixi Atlası" kitabları ictimaiyyətə təqdim

"Heydər Əliyevin inkişaf strate- giyası və Naxçıvan Muxtar Res- publikası" kimi müxtəlif tədqiqat əsərləri və "Heydər Əliyev Azər- baycan elminin keşiyində" (2 cild) adlı sənədlər toplusu nəşr olunmuşdur.

Ulu öndər Heydər Əliyevin və ölkə Prezidentinin çağırış, tövsiyə və tapşırığı ilə Yaqub Mahmudo- vun rəhbərliyi və baş redaktorluğu ilə az vaxtda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti tarixinin müxtəlif problemləri ilə bağlı ciddi elmi araşdırmalar özündə əks etdirən ikicildlik Azərbaycan Xalq Cüm- huryyəti Ensiklopediyası (Bakı: 2004-2005; yeni nəşri - 2014) ha- zırlanmışdır. Yaqub Mahmudov Azərbaycan Milli Ensiklopediyası Baş redaksiya şurasının, Naxçıvan Ensiklopediyası redaksiya heyətinin üzvü kimi də səmərəli iş aparmışdır.

Akademik Yaqub Mahmudo- vun müəllifliyi və elmi redaktorlu- ğu ilə nəşr olunan 5 kitabdan ibar- etli ikicildlik "Azərbaycan Respub- likasının tarixi" fundamental elmi tədqiqat əsəri Azərbaycan tarix elminin son 15 il ərzində qazanıl- mış mühüm uğurlarından biridir. Əsərin birinci cildi Heydər Əliyev epoxası, ikinci cildi Prezident İlham Əliyev mərhələsinin böyük tarixi hadisələrinin obyektiv və ümumiləşmiş elmi mənzərəsini əks etdirir. Bu çoxcildli nəşr hu- manitar və ictimai elmlər sahe-

Tarix İnstitutunda Yaqub Mah- mudovun rəhbərliyi ilə həyata ke- çirilən elmi layihələrdən biri də ermənilərin Şimali Azərbaycan torpaqlarına köçürülməsi və burad- a məskunlaşdırılması, xalqımıza qarşı ermənilərin həyata keçirdik- ləri soyqırımları və etnik təmizlə- mənin araşdırılmasıdır. Bu elmi tədqiqat istiqamətinə əks etdirən sənədlər topluları kitab halında nəşr olunmuş və institutun əmək- dərlikləri üçün bölgələrdə - Bakıda, Şamaxıda, Qubada, Qa- rabağda, Zəngəzurdə, İrəvanda, Naxçıvanda, Urmiya gölü ətrafın- da və Şərqi Anadoluda ermənilər- in azərbaycanlılara qarşı həyata keçirdikləri soyqırımlarına ayrı- ayrılıqda qiymətli tədqiqat əsərlə- ri nəşr edilmiş, erməni saxtakarlı- ğını tutarılları ilə əlaqədar ciddi elmi araşdırmaları ortaya qoyul- muşdur.

Məhz Yaqub Mahmudovun təşkilatçılığı ilə XX əsrdə erməni- lərin xalqımıza qarşı həyata keçir- dikləri soyqırımı və etnik təmizlə- mə siyasətini beynəlxalq elmi ic- timaiyyətə daha dolğun şəkildə çatdırmaq məqsədilə dünya ölkə- ləri alimlərinin iştirakı ilə Bakıda, Qubada, Şamaxıda, Lənkəranda və Qusarda soyqırımı və deporta- siya problemlərinə həsr olunmuş yüksək səviyyədə 5 beynəlxalq el- mi konfrans keçirilmişdir. Eyni zamanda, Tarix İnstitutunun nəz-

filmləri ərsəyə gəlmişdir. Bu film- lərdə Azərbaycan tarixinin aktual problemləri elmi-kütləvi şəkildə Azərbaycan xalqına çatdırılmışdır.

Ölkədə yüksəkixtisaslı tarixçi kadrların yetişdirilməsinə də aka- demik Yaqub Mahmudov böyük əmək sərf etmişdir. O, 40 ilə ya- xın bir müddətdir ki, Bakı Dövlət Universitetində və AMEA-nın Tarix İnstitutunda dissertasiya şu- rarına rəhbərlik edir. Bilavasitə onun elmi rəhbərliyi ilə 65 nəfər tarix üzrə elmlər doktoru və fəlsə- fe doktorundan ibarət tarixçilər el- mi məktəbi formalaşmışdır. Onun rəhbərliyi və müəllifliyi ilə orta ümumtəhsil məktəblərində 5-9-cu sinifləri üçün tarix dərslikləri ha- zırlanmışdır.

Dünyanın müxtəlif elmi mərkəz- lərində - Ankara, İstanbul, Va- şinqton, Nyu York, Moskva, Sankt-Peterburq, Kiyev, Afina, Tehran, Seul, Hoseo, Pusan, Kayseri, Tabriz, Zəncan-Sulta- niyyə, Vladimir-Suzdal, Bağdad, Cenevrə, Brüssel, Manila, Stok- holm, Budapeşt, Venesiya, Roma və başqa şəhərlərdə keçirilən beynəlxalq simpoziumlarda iştirak və çıxışları edən Yaqub Mah- mudov geniş elmi məkanda Azərbaycan elmini layiqincə təmsil edir.

Akademik Yaqub Mahmudo- vun elmi fəaliyyəti beynəlxalq aləmdə də diqqət mərkəzindədir. Belə ki, görkəmli alim Beynəlxalq

Ötən ilin yekunları müzakirə olunmuşdur

Lənkəran Şəhər İcra Haki- miyyəti (ŞİH) başçısı yanında şuranın geniş tərkibdə iclası keçirilib. Aralarında Milli Məclisin Ömək və sosial siyasət komitəsinin sədri Hacı Rəcəbli, deputat Rüşət Quliyev və Prezident Administrasiya- sının məsul işçisi Dəyanət Abdullayevinin olduğu iclasın iştirakçıları tədbirdən əvvəl Heydər Əliyev Xatirə parkın- da ümummilli liderin abidəsi- ni ziyarət edərək önünə gül dəstələri qoymuşlar. Sonra Heydər Əliyev Mərkəzinin fo- yesində rayonda istehsal olu- nan kənd təsərrüfatı və sənaye məhsullarından ibarət sərgi- yə baxış keçirilmişdir.

İclasda ŞİH-in başçısı T.Qaraşov "2018-ci ildə Lən- kəran rayonunun sosial-iqti- sadı inkişafı sahəsində görülmüş işlər və Prezident İlham Əliyevin Nazirlər Kabi- netinin ötən ilin yekunlarına həsr olunmuş iclasındakı çıxışından irəli gələn vəzifələr barədə" geniş hesabat məruzəsi ilə çıxış etmişdir. Natiq məruzəsində 2018-ci ildə ölkənin hər yerində olduğu kimi, Lən- kəranda da sosial-iqtsadi inkişafın davam etdiyini diqqətə çatdırmışdır. T.Qaraşov öten- ilki prezident seçkilərini və Prezidentin fəaliyyətinin 15 ilinin tamamlanma Lənkərana növbəti səfərinin 2018-ci ilin ən əlamətdar hadisələri kimi dəyərləndirərək bildirmişdir ki, dövlət başçısı açılışını etdi- yi Olimpiya İdman Kompleksi, xalça fabriki, Hirkan-Daşda- tük-Biləsar avtomobil yolu, baxış keçirdiyi Lənkəran İsti- su Sağlamlıq Mərkəzi, yeni istifadəyə verilmiş Qida Təhlü-

kəsizliyi Agentliyinin Lən- kəran Regional Sınaq laborato- riyası, Lənkəran Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzi, "Lənkəran-2" elektrik yarımsənəsiyası öten 15 il ərzində rayonun sürətlə artan iqtisadi potensialına növbəti töhfələr olub.

Məruzədə qeyd olunmuş- dur ki, hesabat ilində rayonda ümumi məhsul buraxılışı 1,1 faiz artaraq 450,9 milyon manata çatıb. Əvvəlki ilə nisbət- 2,6 faiz çox sənaye məhsul- ına istehsal edilmiş, sənayedə çalışanların orta aylıq əmək- haqqı 306 manat olub. Hesa- bat ilində tikinti-quraşdırma işlərində istifadə edilmiş in- vestisiyanın həcmi 129,8 milyon manat olduğunu de- yən T.Qaraşov bu dövrdə əhalinin şəxsi vəsaiti hesabına rayonda ümumi sahəsi 31,4 min kvadratmetr olan yeni yaşayış evlərinin tikilib istifadəyə verildiyini diqqətə çatdırmışdır. Bildirmişdir ki, 2018-ci ildə rayona ümumi la- yihə dəyəri 115 milyon 755 manat məbləğində özəl in- vestisiya cəlb olunub. Ötən il həmçinin 60 milyon manat məbləğində sənaye sərf olu- nu ki, bunun da 3 milyon ma- natını xarici investisiyalar təş- kil edib. İcra başçısı öten il ra-

yonda ümumilikdə 3360 yeni iş yerinin açıldığını, onlardan 2754-nün daimi olduğunu da vurğulamışdır.

Məruzədə yaşayış məntə- qələrinin kütləvi qazandırıl- ması, elektik təsərrüfatının müasirləşdirilməsi, yeni su xətlərinin çəkilməsi hesabına əhalinin fasiləsiz elektrik enerjisi, təbii qaz və içməli su ilə təchizatının yaxşılaşdı- ığı öne çəkilmişdir.

ŞİH başçısı öten il aqrar sahədə də işlərin uğurla da- vam etdiyini, 105,1 milyon manatlıq kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsal olundu- ğunu və bunun 2017-ci ilə nisbət- 1,1 faiz çox olduğunu vurğulamışdır. Rayonda çəltikçiliyin inkişafına verilən dövlət dəstəyinin torpaq sa- hibiylərinə bu sahəyə marağı artırdığını qeyd edən məruzə- çisi öten il 826 hektarda çəltiyin ekildiyini, bunun 2017-ci ilə müqayisədə 300 hektar çox olduğunu bildirmiş və cari il- də çəltik sahələrinin geniş- ləndirilərək 1000 hektara çatdırılacağını nəzərdə tutduđu- nu, yığılacaq məhsulun emalı üçün müasir tipli 3-cü çəltik zavodunun artıq istifa- dəyə verildiyini diqqətə çat- dırmışdır.

Şura iclasında müzakirə olunan məsələ ilə əlaqədar müvafiq qərar qəbul edilmiş və Prezident İlham Əliyevə müraciət ünvanlanmışdır.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

"Vətən sərhəddən başlayır - sərhədlərimiz milli dəyərimizdir"

mövzusunda seminar keçirilmişdir

Dövlət Sərhəd Xidməti ilə Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin birgə tədbir- lərinə uyğun olaraq fev- ral ayının 7-də Göytəpə Sərhəd Dəstəsinin qamrızonun- da "Vətən sərhəddən başla- yır - sərhədlərimiz milli dəyə- rimizdir" mövzusunda semi- nar keçirilmişdir.

Azərbaycan Sərhəd Mü- hafizəsinin 100 illik yubileyi ərəfəsində keçirilən semi- nardan öncə hərbi qulluqçular və qonaqlar hərbi hissədə Heydər Əliyev İdeoloji Mərkəzində ulu öndərin həyat və fəaliyyətini əks etdirən zəngin foto-ekspozisiya ilə tanış olmuş, xatirəsinə yal edərək bütüstü önlənmiş güd dəstələri düzmüşlər.

Dövlət himninin səsləndirilməsi ilə başlayan seminar- da Vətən uğrunda canlarını fəda etmiş şəhidlərimizin xatirəsi birdeqiqəlik sükkutla yad edilmişdir.

Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin Masallı bölgəsi üzrə şöbə müdiri Miryehya Bəbirovun iştirakı ilə keçirilən seminarda bildirilib ki, bu tədbirin keçirilməsinə əsas məqsəd ölkə- mizdə vətənpərvər və sağ- lam düşüncəli gənclərin yetişdirilməsi, onları Vətənə, onun sərhədlərinə hədsiz məhəbbət, xalqının tarixinə, mədəniyyətinə və milli-mə- nevi dəyərlərinə hörmət ru- hunda təbliyə etmək, gənc-

lərdə sərhədçi peşəsinə marağı artırmaqdır. Tədbirdə çıxış edənlər ulu öndər Heydər Əliyevin

xidmətlərindən, onun müəy- yənləşdirdiyi milli sərhəd strategiyasının Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyev tə- rəfindən uğurla həyata keçirilməsindən etəffal söz açmışlar. Ölkəmizin sərhəd mühafizəsinin ən müasir tələblər səviyyəsinə qaldırıl- masını, Ermənistan ilə döl- lət sərhədinin Qazax və Ağ- stafa rayonları ərazisində keçən hissəsinin mühafizə- sinin DSX-nin Sərhəd Qo- şunlarına həvalə olunmasını şərafət və qürur olmaqla yanaşı, Ali Baş Komandanın Azərbaycan sərhədcisinə olan etimad və etibarının ifadəsi kimi dəyərləndirmişlər. Seminarın sərhədlərimizin mühafizəsində şücaət gös- tərmiş sərhədcilərimizin qəhrəmanlıqlarından da danışıblar, onların göstərdikləri igidliklərini hər bir gəncə, sərhədciyə örnək olması vurğulanmışdır.

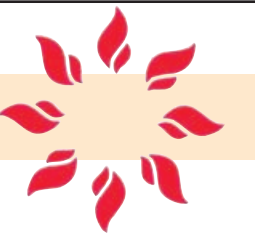
Seminarın dini amillər- dən yararlanaraq radikallığa cəhd göstərən qüvvələrə qarşı mübarizədə hamının, xüsusən gənc nəslin sayılıq göstərməsinin zəruriliyi bil- dirilmişdir.

Sonda dini radikalizmin törətdiyi fəsadlara həsr edil-miş "Şəhadət" sənədli filmi nümayiş etdirilmişdir.

"Azərbaycan"

MADE IN AZERBAIJAN

Kiçik sahibkarın böyük dayağı

İlham Əliyevin yaratdığı Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi iş adamlarının ən yaxın dəstəkçisinə çevrilir

Əvvəli 1-ci səh.

Prezident İlham Əliyev sentyabrın 18-də respublikanın cənub bölgəsinə səfəri çərçivəsində Masallı Sənaye Məhəlləsinin açılışında iştirak edərək "KOB Dostu" mərkəzinin fəaliyyəti ilə tanış oldu.

Dövlət başçısına məlumat verildi ki, gələcəkdə ölkənin digər şəhər və rayonlarında da sahibkarlara dəstək məqsədilə fəaliyyət göstərəcək "KOB Dostu" kiçik və orta biznes sahələrinin yaranması və mövcud biznesin daha da inkişafı vasitəsilə regionların potensialının reallaşdırılmasına dəstək olacaq.

Sentyabrın 21-də Masallı Sənaye Məhəlləsində bölgədə fəaliyyət göstərən sahibkarların iştirakı ilə ilk "KOB Dostu"nun təqdimatı keçirildi.

Agentliyin İdarə Heyətinin sədri Orxan Məmmədov ölkəmizdə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə sahibkarlığın inkişafı, bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər barədə məlumat verərək bildirdi ki, agentliyin yaradılması dövlət başçısı tərəfindən sahibkarlığın inkişafına göstərilən diqqət və qayğının daha bir göstəricisidir.

Agentliyin missiyası kiçik və orta biznesin tənzimlənməsi sahəsində effektivliyin artırılması, çoxsaylı dəstək mexanizmlərinin sahibkarların rahat çıxışının təmin edilməsi, biznes subyektlərinin maraqlarının müdafiəsi əsasında bu sektorun davamlı inkişafının təmin edilməsindən ibarətdir. Hədəf isə qurumu sahibkarın dostu kimi önəmli missiyanın daşıyıcısına çevirməkdir.

Az müddət ərzində agentliyin Masallı, Siyazan, Şabran, Gəncə şəhəri və Xaçmaz, Yevlax, Quba və Qarabəy rayonlarında "KOB Dostu" fəaliyyətə başladı. Bu ay isə Sumqayıt şəhərində, eləcə

de Abşeron və Qəbələ rayonlarında KOB dostlarının fəaliyyətə başlayacağı gözlənilir. İndiyə qədər KOB dostları sahibkarlıq subyektləri ilə 120-dən çox görüş keçirib, təkliflər dinlənib, suallar cavablandırılıb.

"KOB Evi" - 34 dövlət qurumunun 110-a yaxın xidməti

Ümumilikdə 10 iqtisadi rayon üzrə 60 "KOB Dostu" şəbəkəsinin yaradılması nəzərdə tutulur. Agentlik tərəfindən kiçik və orta sahibkarlığın inkişafı, onlara dəstəyin və müvafiq xidmətlərin göstərilməsi üçün "KOB Dostu" ilə yanaşı, sahibkarlara xidmətləri vahid məkanda təqdim edəcək "KOB Evi" də yaradılacaq. Hazırda bu istiqamətdə işlər aparılır. KOB evlərinin yaradılması ilə KOB-lara göstəriləcək xidmətlərin ehtat dairəsi əhəmiyyətli dərəcədə genişləndiriləcək. Ümumilikdə KOB evlərində sahibkarlara vahid məkan prinsipi əsasında 34 dövlət qurumu 110-a yaxın xidmət göstərəcək. Eyni zamanda, elektron formada vahid platforma üzərindən xidmətlərin göstərilməsi təmin edəcək "e-KOB Evi" portalının yaradılması istiqamətində işlər davam etdiriləcək.

KOBİA - Struktur və fəaliyyət:

- İctimai Şurada - 15 qeyri-hökumət təşkilatı və sıralarında yüzlərlə sahibkarı birləşdirən assosiasiyalar təmsil olunur;
- "KOB Evi" - Vahid məkanda sahibkara xidmət;
- "KOB Dostu" - Biznes subyektlərinin maraqlarının müdafiəsi;
- "KOB İnkişaf Mərkəzləri" - Biznes ideyalarının dəstəklənməsinə kömək;
- "KOB İnkişaf Fondu" - Uğurlu maliyyələşmə mexanizmlərinin yaradılması;
- "Sahibkarlara Dəstək Sistemi" - Onlayn rejimində maarifləndirmə;
- 34 dövlət qurumunun 110-a yaxın xidməti;
- 10 iqtisadi rayon üzrə 60 "KOB Dostu" şəbəkəsi yaradılacaq;
- Hazırda 8 şəhər və rayonda "KOB Dostu" fəaliyyət göstərir;
- Bu il Sumqayıt, Abşeron və Qəbələdə "KOB Dostu" fəaliyyətə başlayacaq.

Agentlikdə KOB İnkişaf Fondları, KOB İnkişaf Mərkəzləri də formalaşacaq. KOB İnkişaf Fondları xarici və yerli investitorlar üçün uğurlu maliyyələşmə mexanizmləri yaradacaq, KOB-ların və startapların biznes təşəbbüslərini dəstəkləyəcək. KOB İnkişaf Mərkəzləri isə sahibkarların bilik və bacarıqlarının artırılmasına, biznes ideyalarının dəstəklənməsinə, maliyyə resurslarına

çığışını asanlaşdırılmasına xidmət edəcək.

Əlaqələr genişləndirilir, yeni tərəfdaş tapılır

Ölkəmizdə kiçik və orta biznesin inkişafı istiqamətində KOBİA müxtəlif dövlət qurumları, ictimai təşkilatlar, ali təhsil müəssisələri ilə əməkdaşlıq edir. İndiyədək Agentlik Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi, Dövlət

Gömrük Komitəsi, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi, "ADA" Universiteti, Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti, Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Birliyi və digər qurumlarla əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumları imzalayıb.

Sentyabrın 28-də KOBİA ilə Rusiyanın Azərbaycanlı Gənclər Birliyi (RAGB) arasında imzalanmış əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumuna əsasən, tərəflər gənclərin sahibkarlıq fəaliyyətinin təşviqi, bu məqsəddə aralarında Azərbaycan və Rusiyanın biznes mühitinə dair məlumatlandırma işlərinin aparılması, azərbaycanlı gənc müntəxissinlər və tələbələr üçün təcrübə proqramlarının hazırlanması, qabaqcıl təcrübə mübadiləsi istiqamətində əməkdaşlıq edəcək.

İctimai Şura, "KOB Könüllüləri", "Sahibkarlara Dəstək Sistemi"

Agentliyin fəaliyyətində ictimai iştirakçılığın təmin olunması, KOBİA ilə ictimaiyyət, o cümlədən, biznes ictimaiyyəti arasında qarşılıqlı əlaqələrin genişləndirilməsi məqsədilə ötən il noyabrın 29-da agentlik yanında İctimai Şura yaradıldı.

Şurada 15 qeyri-hökumət təşkilatı və sıralarında yüzlərlə sahibkarı birləşdirən assosiasiyalar təmsil olunur. Gənclərin işgüzar inkişafına dəstək göstərilməsi və məşğulluğunun təmin olunması üçün KOBİA-da Könüllü Şurası da yaradılıb. Agentlikdə hazırda "KOB Könüllüləri" Proqramı həyata keçirilir və KOBİA-da və qurumun regionlardakı KOB dostları ilə birlikdə 20-yə yaxın könüllü fəaliyyət göstərir. Gələcəkdə agentlikdə könüllülük fəaliyyətinin daha da genişləndirilməsi, bu istiqamətdə bir sıra layihələrin reallaşdırılması nəzərdə tutulur.

Qısa zaman ərzində agentlik "Sahibkarlara Dəstək Sistemi"ni də istifadəyə verib. Agentlik "Bakutel 2018" sərgisində iştirak edən KOB-lar üçün "KOB Dəstək Proqramı"na həyata keçirib və "Sahibkarlara Dəstək Sistemi"ni təqdim edib. Bu sistem çərçivəsində hazırlanmış elektron portal onlayn rejimində sahibkarların hüquqları ilə bağlı maarifləndirmə, müraciətlərə baxılması və onların çevik həlli funksiyasını yerinə yetirir. Bu yenilik sahibkarın öz müraciətinə baxılma prosesini izləməsinə, vaxt itirməsinin qarşısını alınmasını və müraciətlərə daha operativ və şəffaf rejimində baxılmasını təmin edir.

Kiçik və orta biznesin inkişafı istiqamətində həyata keçirilən bütün tədbirlər - idarəçilik sisteminin müasir tələblərə uyğunlaşdırılması, dəstək mexanizmlərinin genişləndirilməsi sahibkarlara xidmətlərin operativ, şəffaf və rahatlıq prinsiplərində təqdim olunmasına, bir sözlə sahibkar məmnunluğunun təmin edilməsinə yönəldilib.

Rəşad BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

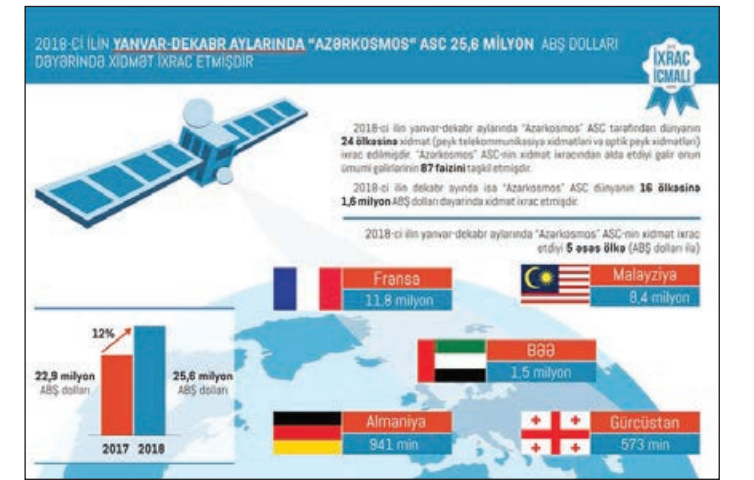
19 ölkəyə 25 ixrac missiyası həyata keçiriləcək

İxracın təşviqi, xüsusilə qeyri-neft ixracının dəstəklənməsi məqsədilə indiyədək xarici ölkələrə 24 ixrac missiyası təşkil olunub. Azərbaycan şirkətləri 17 beynəlxalq sərgidə vahid ölkə stendi ilə iştirak edib, müqavilələr imzalanıb.

Bu il isə 19 xarici ölkəyə 25 ixrac missiyası həyata keçiriləcək, 11 beynəlxalq sərgidə Azərbaycan vahid ölkə stendi ilə təmsil olunacaq, ixracatla məşğul olan sahibkarlara maliyyə dəstəyi daha da gücləndiriləcək.

"Azərkosmos" 1 ildə 25,6 milyon dollar qazanıb

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin "İxrac İcmalı"nın 2019-cu ilin yanvar ayında göstərilir ki, 2018-ci il ərzində "Azərkosmos" ASC tərəfindən dünyanın 24 ölkəsinə 25,6 milyon dollar dəyərində xidmət (peyk telekommunikasiya xidmətləri və optik peyk xidmətləri) ixrac edilib.

Qurumun xidmət ixracından əldə etdiyi gəlir onun ümumi gəlirlərinin 87 faizini təşkil edib. 2018-ci ilin dekabr ayında isə "Azərkosmos" dünyanın 16 ölkəsinə 1,6 milyon dollar dəyərində xidmət ixrac edib. 2017-ci ilə müqayisədə 2018-ci ildə "Azərkosmos"un xidmət ixracı 12 faiz artıb. Şirkətin il ərzində xidmət ixracı həyata keçirdiyi əsas ölkələr Fransa, Malayziya, BƏƏ, Almaniya, Gürcüstan və digərləridir.

"Xəzər" avtomobil zavodu "Peugeot"u satışa çıxarır

Neftçala Sənaye Məhəlləsində yerləşən "Xəzər" avtomobil zavodunda "Made in Azerbaijan" brendi altında istehsal edilən avtomobillər AVRO-S və beynəlxalq təhlükəsizlik standartlarına tam uyğundur.

Zavod ötən ilin sonuna kimi qarşısına qoyduğu məqsədə tam çatıb. Belə ki, ötən il zavodda mindən artıq avtomobil istehsal olunub. Bu avtomobillərin 95 faizi satılıb. Azərbaycan istehsalı olan bu avtomobillərin alışı 40 faizə dövlət qurumlarının payına düşsə, 60 faiz əhali tərəfindən alınmış ki, bu da istehsal edilən avtomobillərin rəqabətqabiliyyətli olmasını göstərir.

Zavod fevral ayından artıq ilk "Peugeot" markalı avtomobillərini də satışa çıxarır. Həmçinin bu ilin sonlarından etibarən "Khazar" avtomobillərinin ehtiyat hissələrinin bir hissəsinin də Azərbaycanda istehsal edilməsi planlaşdırılır.

Şöhrət artdıqca tələbat çoxalır

Müxtəlif ölkələrdən gələn sifarişlər ixracın coğrafiyasını daha da genişləndirir

Azərbaycan məhsullarının dünya bazarına çıxarılması istiqamətində aparılan işlər uğurlu nəticələr verir. "Made in Azerbaijan" brendi ilə dünyaya yayılan qeyri-neft məhsullarımızın həm çeşidi artır, həm də coğrafiyası böyüyür. İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzinin "İxrac İcmalı"nın 2019-cu ilin yanvar ayında da bu barədə ətraflı məlumat verilir.

Almaniyaya 200 ton orqanik fındıq ləpəsi ixrac olunub

İcmalın bu sayında "Azexport.az" portalı vasitəsilə təqdim olunan Sərbəst Satış Sertifikatının Azərbaycan şirkətlərinin yeni bazarlara çıxış imkanlarını artırması barədə geniş məlumat verilib. Həmçinin "Bir Pəncərə" İxrac Dəstək Mərkəzinin fəaliyyəti də öz əksini tapıb. Qeyd edilir ki, bu ilin yanvar ayında "Bir Pəncərə" İxrac Dəstək Mərkəzi tərəfindən fiziki və hüquqi şəxslərə ixracatla bağlı tələb olunan sertifikatlar verilib. Mərkəz vasitəsi ilə həyata keçirilən ixracın dəyəri isə 8 milyon dollar olub.

İcmalda eyni zamanda Azərbaycandan Almaniya 200 ton orqanik fındıq ləpəsinin ixrac olunması ilə bağlı məlumat da əksini tapıb. Əlavə edək ki, Azərbaycanın Almaniyanın Cənubi Qafqazda əsas iqtisadi və ticarət tərəfdaşdır və Almaniyanın Cənubi Qafqaz

kələri ilə ticarətinin 70 faizi Azərbaycanın payına düşür.

Azərbaycan və Almaniya arasında indiyədək 70-dən çox sənəd imzalanıb. Azərbaycanda 154 Almaniya şirkəti qeydiyyatdan keçib, Almaniya şirkətləri dövlət əsaslı layihələrdə podratçı qismində də iştirak edirlər. 2018-ci ildə isə ticarət dövriyyəsi əvvəlki ilə müqayisədə 61 faizdən çox artıb. Almaniya tərəfindən Azərbaycan iqtisadiyyatına 572 milyon dollar, Azərbaycan tərəfindən isə Almaniya 124 milyon dollar investisiya yatırılıb.

Asiyaya mineral su, Avropaya isə müalicəvi çay ixrac ediləcək

Yanvarın 18-dən 27-dək Almaniyanın Berlin şəhərində keçirilən "Beynəlxalq Yaşıl Həftə-2019" sərgisində Azərbaycan məhsulları da nümayiş olunub. Belə ki, sərgidə şərab və digər spirtli içkilər, müalicəvi bitki çayları, qənnadı məhsulları, qurudulmuş meyvələr və s. sahələrdə fəaliyyət göstərən 14 Azərbaycan şirkətinin məhsulları "Made in Azerbaijan" vahid ölkə stendində təqdim edilib.

Sərgi çərçivəsində Azərbaycan məhsullarının ixracına dair müzakirələr aparılıb və ilk razılaşmalar əldə olunub. Razılaşmaya əsasən Azərbaycanın "Herba Flora" şirkəti Almaniyanın "Herbacon GmbH" və Tramoto "Dandy Company Ltd" şirkəti arasında mineral suların ixracına dair razılığa gəliblər.

R.BAXŞƏLİYEV, "Azərbaycan"

İstehsal da var, alıcı da...

"Gilan Qida Şəhərciyi"nin məhsulları dünya bazarında rəğbətlə qarşılanır

Ölkəmizdə əsas prioritetlərdən biri və bəlkə də, ən vacibi qeyri-neft sektorunun inkişafıdır. Müvafiq istiqamət üzrə layihələrin reallaşdırılması zamanı Prezident İlham Əliyev tərəfindən qarşıya qoyulan başlıca vəzifələr arasında ixracatla bağlı məhsulların istehsal edilməsi xüsusi yer tutur.

Bu da heç şübhəsiz ki, rəqabətqabiliyyətli məhsulların artırılması və beynəlxalq aləmdə "Made in Azerbaijan" brendi altında olan yerli məhsulların həm sayında, həm də yayılma coğrafiyasının genişlənməsində müsbət nəticələrə nail olunmasına xidmət edir.

Qida məhsullarının təhlükəsizliyi

Hazırda Azərbaycan məhsullarının dünya bazarında tanınmasında Qəbələ şəhərində yerləşən "Gilan Qida Şəhərciyi" və onun tərkibinə daxil olan müəssisələr də xüsusi rol oynayırlar. Müəssisələr sırasına konserv zavodu, sərinişdirici içkilərin istehsalı üzrə müəssisə və kartof çipslərinin istehsalı üzrə zavod daxildir. Müəssisə, "TÜV Avstriya" tərəfindən qida məhsullarının təhlükəsizliyi sahəsində idarəçilik və keyfiyyətin idarəçilik sisteminin standartlarına müvafiq qaydada müətamədi olaraq sertifikatlaşdırılıb.

Həmin müəssisələrdəki vəziyyətlə yerində tanış olmaq üçün şəhərcikdə olduq. Kartof emalı müəssisəsinin sahə rəhbəri Əlismayıl Cəfərov deyir ki, 2014-cü ildən

fəaliyyət göstərir. Xammal olaraq müəssisənin xüsusi təsərrüfatında yetişdirilən kartofdan istifadə olunur. Rayonun Qaş deyilən ərazisində 350 hektar sahə bu məqsədə nəzərdə tutulub. Orada suvarma sistemi yaradıldıqdan sonra kartof ekilir. Həmin kartofu saxlamaq üçün müəssisənin təxminən 1 kilometrliyində 15 min ton kartof saxlamaq məqsədilə soyuducu anbar var. Oradan götürülən kartof müəssisənin xammal anbarına verilir və oradan da istehsalatla yönəldilir. Emalə verilən kartof əvvəlcə yuyulur, soyulur, ardından qabığı üzündə və daxilində olan yarasız hissələr inspeksiya olunaraq kənarlaşdırılır. Sonra doğrama mərhələsi başlanır. Bu zaman kartof yeməkdən yuyulur və doğrama zamanı üzə çıxan krxammal

kənarlaşdırılaraq bişirilməyə verilir. Ardından kartoflar qızartma sobasına nəql olunur. Təkrar inspeksiya olunur, ədviyyat bölünməsinə keçirilir və qablaşdırılmaya verilir. Hazır məhsul saxlama anbarında yerləşdirilir. Sahə rəhbəri deyir ki, istehsal olunan məhsulun saxlanması müddəti 6 aydır. Alış bazarı təmin olunduğundan məhsulun köhnəlmə riski yoxdur.

Hazır məhsul əsasən Asiya ölkələrinə ixrac olunur

Burada istehsal edilən məhsulun ixracına 2015-ci ildə başlanılıb. İlk ölkələr arasında Türkmənistan, Gürcüstan, Çin Xalq Respublikası, Malayziya, İraq, Qətər,

Rusiya Federasiyası və Tacikistan var. Gələcəkdə ixracın daha da artırılması üçün lazımı işlər görülür.

Kartof emalı sahəsinin laborantı Mensur Məsimov deyir ki, kartof çipsi yaş məhdudiyətli olmadan hər kəs tərəfindən istehlak oluna bilər. Ona görə də məhsul gıyiyənlik tələblərə cavab verməlidir. Buna görə istehsalatla bağlı zaman xəttinə başından son mərhələyə kimi bütün prosesə nəzarət olunur. İlk növbədə kartofun quru maddəsi, qızardılmış kartofun yağı, hazır məhsulda isə nəmliyi, duzluluğu, paketin çəkisi diqqətdə saxlanılır. Həmçinin paketin içərisinə mikrobioloji azot qazı vurulur və vaxtaşırı qaza nəzarət edilir.

Müəssisənin limonadları ərəb ölkələrində çox populyardır

Limonad emalı sahəsinə daxil olur. Burada da iş qayınayır. Keyfiyyətə nəzarət şöbəsinin müdiri Vəfa Məmmədova ilə söhbət zamanı bəlli oldu ki, zavodun əsası 2011-ci ildə qoyulub və 2 hektar ərazidə yerləşir. Müəssisə İtaliyanın SIPA və Fransanın SİDEL şirkətlərinin avadanlıqları ilə təchiz edilib.

Şüşə və plastik qablaşdırma üçün nəzərdə tutulan istehsal sahəsi özümdə 3 xətti birləşdirir. Bunlar şüşə xətti, isti və soyuq dolumdur. Şüşə xəttində qazlı və qazsız sular, fərqli ölçülü limonadlar istehsal edilir. Orta və soyuq xətdə isə "Pepsi" brendinə aid olan içkilər istehsal olunur.

Burada bu ildən etibarən energetik içki istehsalına başlanılıb. İsti dolumda isə "Zolotoy sad" adlı içkilər, fərqli soyuq çaylar və sair məhsullar istehsal olunur.

Bu sahədə istehsal olunan qazlı və qazsız məhsullar əsasən yerli bazarlarda realizə olunur. Şüşə qablarda istehsal olunan limonadlar ərəb ölkələrində çox populyardır. Məhsul İraqa, Yəməna və digər ölkələrə göndərilir. Alma, armud, nar, heyva və digər meyvələrdən hazırlanan məhsulların müştəriləri daha çoxdur.

Ümumilikdə isə şəhərcikdə istehsal olunan məhsullar dünyanın onlarca ölkəsində istehlak olunur.

Əli SƏLİMOV, "Azərbaycan"

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

“Star” NEZ ilk məhsulunu

“Petkim”ə satdı

Qeyd edək ki, “Star” zavodunda ildə 5 milyon ton dizel yanacağı, 1,6 milyon ton təyyarə yanacağı, 1 milyon ton qarışıq ksilen/reformat, mayeləşdirilmiş neft-qaz (LPG), neft koksu və kükürd istehsal ediləcək. Layihənin ümumi sermayə qoyuluşu 6,3 milyard dollar təşkil edir ki, bunun 90 faizi artıq investisiya olunub. 2021-ci ilədək başa çatacaq investisiya ilə “Star”ın ümumi tutumu artırılacaq. Sonda investisiya ümumilikdə 7 milyard dollara çatacaq.

Ötən il oktyabrın 19-da Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin iştirakı ilə “Star” zavodunun açılış mərasimi olub. “Star” neft emalı zavodu Türkiyənin ilk Xüsusi Sənaye Zonası elan edilmiş zavod “Petkim” neft-kimyə kompleksinin neftə və qarışıq ksilenə olan tələbatını tam ödəyəcək. “Star” Türkiyənin dizel yanacağı idxalının 40 faizə düşməsinə səbəb olacaq. Həmçinin mayeləşdirilmiş neft-qazın idxal səviyyəsi də 70 faizə enəcək. Zavod Türkiyənin təyyarə yanacağına olan tələbatını tam ödəyəcək. “Star” neftin qiymətindən asılı olaraq hər il 6-8 milyard dollarlıq ticarət həcmi formalaşdıracaq.

SOCAR-ın Türkiyənin İzmir şəhərinin Əliğa rayonunda inşa etdiyi “Star” neft emalı zavodu (NEZ) ilk məhsulunu “Petkim PetroKimya Holding A.Ş.”yə satıb.

AZƏRTAC xarici KİV-ə istinadla xəbər verir ki, zavodda istehsal olunan naftanın “Petkim”ə satışı həyata keçirilib. Məhsul “Petkim”ə boru kəmərləri ilə çatdırılıb.

“Star” NEZ-in baş direktoru Mesut İter deyib: “Zavodda illik 1,6 milyon ton nafta istehsal olunacaq. İlk mərhələdə “Petkim”ə 303 ton nafta satılıb. “Petkim”in naftaya olan tələbatını bütövlükdə “Star” NEZ ödəyəcək”.

“Petkim PetroKimya Holding A.Ş.”nin icraçı direktoru Anar Məmmədov isə bildirib: “Övvəllər naftanı fərqli yerlərdən alırdıq. Məhsul müəyyən keyfiyyətdə olmaması isə məhsuldarlığa təsir edirdi. Qısa zamanda xammala olan tələbatımızın hamısı “Star” tərəfindən təmin olunacaq”.

SAHIBKARLIQ

Sənayedə özəl sektorun özəl payı - 82,6 faiz

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair III Dövlət Proqramının icrası başa çatdı. Bölgələrin 2004-cü ildə I Dövlət Proqramının qəbulu ilə başlayan sosial-iqtisadi inkişafı son 5 ildə də davam etdi. Və bu inkişafda iddianlı ölkə iqtisadiyyatında, xüsusən də qeyri-neft sektorunda çəkisi və payı artan sahibkarlıq da mühüm rol oynadı.

Prezident İlham Əliyev III Dövlət Proqramının icrasının başa çatmasına həsr olunan konfransda dövlətin sahibkarlığa dəstək verdiyini və bu dəstəyin davam edəcəyini vurğulayaraq demişdir: “Sahibkarlığa bağlı

na, öz fermerlərinə bu qədər diqqət göstərir. Əlbəttə ki, biz sahibkarlardan daha böyük nəticələr gözləyirik. Gözləyirik ki, onlar bundan sonra da ölkə iqtisadiyyatına öz töhfələrini verəcəklər”.

Məlum olduğu kimi, Prezidentin fərmanı ilə növbəti 5 il üçün 4-cü regional inkişaf proqramı qəbul edilmişdir. Bu proqramın icrası üçün 17 milyard manatdan çox kapital qoyuluşu nəzərdə tutulur. IV proqramın icrasında da özəl sektora geniş meydan verilib. Belə ki, qarşdakı 5 il ərzində ölkə üzrə yatırılacaq sermayenin 4,6 milyard manatın özəl sektor tərəfindən icra ediləcək layihələrə sərf olunması planlaşdırılıb.

Qeyri-neft sektorunun inkişafına dövlət dəstəyi tədbirləri çərçivəsində 2014-2018-ci illərdə bu sektorda 8, qeyri-neft sənayesində isə 32 faiz artım qeydə alınıb. Həmin dövrdə 16 mindən çox sahibkara ümumi dəyəri 2,6 milyard manat olan layihələrə 1 milyard manatdan çox güzəştli kredit verilib. Bunun 79 faizi aqrar sektorun, 21 faizi müxtəlif sənaye və digər emal sahələrinin inkişafına yönəldilib. Qeyd edək ki, həmin

dövrdə güzəştli kreditlərin 70 faizi regionda fəaliyyət göstərən sahibkarlara verilib.

Təkcə sonuncu dövlət proqramının icrası sayəsində ölkəmizdə arçılığın, şərabçılığın, narçılığın, meyvə və tərəvəzçiliyin, fındıqçılığın, xurmaçılığın, zeytunçuluğun, tütünçülüğün, tekstilin, çayçılığın, süd və süd məhsullarının, qablaşdırma sənayesinin, mebel, tikinti materiallarının, maşın və avadanlıq istehsalının inkişafında böyük dönüş yaranıb. Belə nailiyyətlərin əldə olunmasında həmin sahələrdə çalışan sahibkarlara dövlət tərəfindən güzəştli kreditlərin ayrılması və verilən mədəni dəstək mühüm rol oynayıb. Qeyd edək ki, ötən il sahibkarlara 160,2 milyon manat güzəştli kredit verilib.

Sahibkarlığın inkişafına dəstək məqsədilə dövlət tərəfindən investisiya təşviqi mexanizmi də hazırlanıb. İndiyədək 292 sahibkarlıq subyekti 332 investisiya təşviqi sənədi alıb. Bu layihələrin icrası sayəsində yerli istehsalda 2,8 milyard manatdan çox investisiya yatırılacaq. Vurğulayaq ki, həmin layihələrin 87 faizi regionların payına düşür. Ümumiyyətlə, Azərbaycanda sahibkarlığa dəstək vermək üçün müxtəlif usullar

Bunu təsdiqləyən başqa bir fakt: ötən il yeni yaradılan müəssisə və təşkilatların 98,9 faizi xüsusi mülkiyyətli (o cümlədən 10,9 faizi tam xarici investisiya, 2,1 faizi birləşmiş mülkiyyətli), 1,1 faizi isə dövlət mülkiyyətli müəssisələrin payına düşüb. Reyslər qeydiyyatından keçən statistik vahidlərdən tam xarici investisiya və birgə müəssisələr arasında Türkiyə, İran, Böyük Britaniya, Rusiya, ABŞ, Almaniya sahibkarlarına məxsusdur. Bütün bunlar bir daha sahibkarlığın inkişafı üçün ölkəmizdə olan müsbət mühitdən xəbər verir.

Rüstəm KAMAL,
“Azərbaycan”

XARICI TİCARƏT

8,8 milyard dollarlıqdan çox müsbət saldo, 1,7 milyard dollarlığa yaxın qeyri-neft məhsullarının ixracı

Dövlət Statistika Komitəsi Azərbaycanın 2018-ci il üzrə xarici ticarət əlaqələri barədə məlumat açıqlayıb. Məlumat görə, keçən il Azərbaycan dünyanın 185 ölkəsindəki tərəfdaşları ilə ticarət əməliyyatları həyata keçirmişdir. 113 ölkəyə məhsul ixrac, 178 ölkədən idxal olunmuşdur.

Gömrük orqanlarında qeydiyyatı aparılmış, lakin gömrük rəsmiləşdirilməsi tam başa çatdırılmamış ixrac olunan xam neft və təbii qazın statistik qiymətləndirilməsi dəyəri nəzərə alınmaqla 2018-ci ildə ölkənin xarici ticarət dövriyyəsi 31 milyard 755,9 milyon, o cümlədən ixracın dəyəri 20

milyard 290,9 milyon, idxalın dəyəri 11 milyard 465 milyon dollar təşkil etmiş, nəticədə 8 milyard 825,9 milyon dollarlıq müsbət ticarət saldosu yaranmışdır. 2017-ci ilə müqayisədə xarici ticarət dövriyyəsi faktiki qiymətlərlə 30,9, o cümlədən ixrac 31,1, idxal 30,5, real ifadədə isə

dövriyyə 0,5, o cümlədən ixrac 0,6, idxal 0,2 faiz artmışdır. Dövlət Gömrük Komitəsinin məlumatlarına görə, ixracın 30,2 faizini İtaliyaya, 9,4 faizini Türkiyəyə, 6,7 faizini İsrailə, 4,8 faizini Çexiyaya, 4,2 faizini Hindistana, 4 faizini Almaniya, 3,7 faizini Tayvana (Çinin

əyaləti), 3,4 faizini Rusiyaya, hər biri 3,1 faiz olmaqla Kanada və İndoneziyaya, 2,7 faizini Portuqaliyaya, 2,5 faizini Gürcüstana, 2,3 faizini Fransaya, 2 faizini İspaniyaya, qalan 17,9 faizini digər ölkələrə göndərilmiş məhsulların dəyəri təşkil etmişdir. Ölkəmizə idxal olunmuş məhsulların ümumi dəyərinin 16,4 faizi Rusiya, 13,8 faizi Türkiyə, 10,4 faizi Çin, 5,8 faizi Almaniya, 4,6 faizi ABŞ, 4,5 faizi İsveçrə, 4,1 faizi Ukrayna, 3,6 faizi İran, 3,3 faizi Yaponiya, 3 faizi İtaliya, 2,3 faizi Birləşmiş Krallıq, 2,2 faizi isə digər ölkələrlə aparılmış idxal əməliyyatlarının payına düşmüşdür.

2018-ci ildə Azərbaycandan 1 milyard 689,2 milyon dollarlıq qeyri-neft məhsulları ixrac edilmişdir ki, bu da 2017-ci ilə nisbətən faktiki qiymətlərlə 9,8, real ifadədə isə 1 faiz çoxdur. Ötən il 2017-ci ilə müqayisədə mühüm məhsul növlərindən təzə meyvə ixracı 22,4, təzə tərəvəz - 1,6, kartof - 15,6, bitki yağları - 14,2, meyvə və tərəvəz konservləri 12,2, marqarın, qida üçün yararlı digər qarışıqlar - 5,2, polietilen - 5,1, emal olunmamış alüminium - 9,4, pambıq ipiyi - 35 faiz, təbii üzüm şərabları və üzüm suslosu - 1,8, pambıq lifi - 2,4 dəfə artmışdır.

2017-ci ilə müqayisədə 2018-ci ildə buğda idxalı 15,2, bitki yağları - 0,8, xam şəkər və şəkər - 35,2, kərə yağı, digər süd yağları və pastaları - 12,3, çay - 4,6, kartof - 5,7, mal eti - 10, təzə tərəvəz - 41,3, polad prokati - 11,4, rezin şinlər - 13,7 faiz azalmışdır ki, bunun da əsas səbəbi yerli istehsalın artmasıdır.

“Azəraeronaviqasiya” beynəlxalq mükafata namizəddir

Hava Məkanından İstifadə, Strategiya və İnkişaf üzrə Səmərəlilik Mərkəzinin (ASEC) yaradılmasına görə “Azəraeronaviqasiya” Hava Hərəkəti İdarəsi nüfuzlu “World ATC Award 2019” mükafatına namizəd göstərilib.

Bu barədə Heydər Əliyev Beynəlxalq Aeroportu məlumat yayıb. Bildirilir ki, müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsinə görə birinci yerə namizədlər arasında həmçinin İspaniya, İsveçrə və İngiltərənin aeroportlarının hava hərəkəti idarələ-

ri qərarlaşır. Qalib cari il martın 12-də Ümumdünya Hava Hərəkətinin İdarə Edilməsi Konqresində elan ediləcək.

Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizi ilə 52,6 milyon tondan çox yük daşınmış

Ötən il Avropa-Qafqaz-Asiya nəqliyyat dəhlizinin Azərbaycan hissəsində daşınmış yüklərin həcmi 52 milyon 673,9 min ton, yük dövriyyəsi 11 milyard 488,8 milyon ton-km olmuşdur.

Dövlət Statistika Komitəsinin bu barədə yaydığı məlumatda bildirilir ki, əvvəlki ilə müqayisədə yük dövriyyəsinə 0,5 faiz artım müşahidə olunmuşdur. Yüklərin 33 milyon 235 min tonu (63,1 faiz) avtomobil nəqliyyatı, 12 milyon 563,5 min tonu (23,9 faiz) demiryol nəqliyyatı, 6 milyon 875,4 min tonu (13 faiz) dəniz nəqliyyatı ilə daşınmışdır. Dəniz vasitəsilə daşınmış yüklərin 17,7 faizini və ya 9 milyon 344,8 min tonunu tranzit yüklər təşkil etmişdir.

İNFRASTRUKTUR

2018-ci ildə “Cənub qaz dəhlizi”nin reallaşması istiqamətində mühüm addımlar atıldı. May ayında Bakı yaxınlığındakı Songçal terminalında layihənin rəsmi açılış mərasimi keçirildi. Buna “Şahdəniz-2” yatağının ikinci mərhələsi çərçivəsində qazın əldə olunması və Cənubi Qafqaz Boru Kəmərinin (CQBK) genişləndirilməsinin başa çatdırılması imkan yaratdı.

İyun ayında Transanadolu Qaz Boru Kəməri (TANAP) istifadəyə verildi. Beləliklə, “Cənub qaz dəhlizi”nin dörd seqmentindən üçü artıq reallaşdı. Dördüncü hissənin - Transadriatik Qaz Boru Kəmərinin (TAP) çəkilişi isə uğurla davam edir.

TAP “Cənub qaz dəhlizi”nin sonuncu seqmentidir. Bu, strateji əhəmiyyətli bir layihədir, Avropanın mavi yanacaq olan tələbatını ödəyəcək və enerji təhlükəsizliyinə ciddi dəstək verəcək. TAP uzunluğu təxminən 878 kilometr olan boru xəttidir. Onun 550 kilometr Yunanıstanın, 210 kilometr Albaniyanın ərazisindən, 105 kilometr Adriatik dənizinin altından keçəcək və sonuncu hissəsi İtaliya torpağında quru sahəyə çıxacaq. Burada kəmərlər “Snam Rete Gas” şirkətinin istismar etdiyi qaz nəqliyyatı şəbəkəsinə birləşdiriləcək.

Artıq İtaliyada TAP-ın qaz şəbəkəsinə birləşdirəcək kəmərin tikintisinin vaxtı da açıqlanıb.

TAP Azərbaycan qazını Avropaya vaxtında çatdıracaq

Bu barədə ölkənin kütləvi informasiya vasitələrində xəbər yayılıb. KİV “Snam” şirkətinin məlumatına istinadən bildirilir ki, interkonnektor qaz xəttinin tikintisinə bu ilin fevral-mart aylarında başlanılması gözlənilir. “Snam-TAP” layihəsi üzrə 55 kilometrlik interkonnektor qaz xəttinin çəkilməsi nəzərdə tutulur.

“Snam” TAP-ın səhmdarlarından biridir və layihədə SOCAR (20 faiz), BP (20 faiz), “Fluxys” (19 faiz), “Enagas” (16 faiz) və “Axpo” (5 faiz) şirkətləri ilə tərəfdaşlıq edir. O, sözügedən layihədə 20 faiz iştirak payına malikdir.

“Snam” əvvəllər İtaliyanın “Eni” energetika qrupunun törəmə şirkəti olub. Şirkət təbii qaz infrastrukturunun qurulması üzrə ixtisaslaşmış və 2017-ci ilin sonuna olan göstəriciyə görə, bazar kapitalının həcmi 13,953 milyard avro təşkil edib.

Xatırladaq ki, ümumi dəyəri 4,5 milyard avro olan TAP kəməri ilə ilkin mərhələdə ildə 10 milyard kubmetr qazın neqli nəzərdə tutulur. Sonrakı illərdə bu həcm artırılacaq.

Layihənin İtaliyada başa çatmasına baxmayaraq, təbii qazın gələcəkdə ara keçid boru kəmərləri vasitəsilə İsveçrə, Avstriya, Fransa,

Almaniya, Belçika, hətta İngiltərəyə ötürülməsinin mümkün olacağı istisna edilmir. TAP-ın əhəmiyyəti həm də ondadır ki, Yunanıstan-Bolqarıstan interkonnektoru və İon-Adriatik qaz kəmərinin təchizatını asanlaşdıracaq.

TAP-ın taməli 2016-cı il mayın 17-də Yunanıstanın Saloniki şəhərində qoyulub. Həmin vaxtda da tikinti işlərinə başlanıb. Kəmərin yolu qısa olmadığından və ayrı-ayrı hissələrinin fərqli coğrafi şəraitdə yerləşməsi nəticəsində müəyyən çətinliklər yaranıb. Belə ki, marşrut boyu kəmərin ən aşağı hissəsi dəniz səviyyəsindən təxminən 820 metr aşağıda yerləşir. Ən yüksək hissəsi isə Albaniya dağlarında 1800 metrə qatan zirvələrdən asır. Xəttin quru hissəsində boruların diametri 48 düym olduğu halda, sualtı hissədə onlar xeyli dar - 37

düymdür. Beləliklə, tikinti işlərinin mürəkkəbliyi onunla şərtlənir ki, digər kəmərlərdən fərqli olaraq, TAP-ın xeyli hissəsi suyun altından və dağ zirvələrindən keçir. Üstəlik, kəmərin bir sıra yerüstü obyektleri, məsələn, ölçmə və kompressor stansiyaları da var.

TAP AG şirkətinin verdiyi məlumata görə, kəmərin Yunanıstan və Albaniya hissəsində marşrut boyunca xəndəyin 98 faizi artıq qazılıb. TAP layihəsi üzrə mühəndis, təchizat və tikinti işləri də daxil olmaqla işlərin 82,4 faizi icra edilmişdir. Tikinti meydanlarında işlər uğurla davam etdirilir. Bu da kəmərin Azərbaycan qazını Avropaya nəzərdə tutulduğu vaxtda, yeni gələn il çatdıracağına zəmanət verir.

Flora SADIQLI,
“Azərbaycan”

İmadəddin Nəsimi - 650 Cahana sığmayan mütəfəkkir şair

Seyid Əli axşam qaranlığında Hüsniyyənin nişan verdiyi evin qapısını tıqqıldadanda canından bir gizli keçdi və içəridən tam səs gəldi:

- Kimson?
- Mənim - Seyid Əli.
- Qapı azca aralandı.
- Onlar lap gənc sevgililər kimi görüşdülər. Şam işığında kölgəsi güclü seçilən masanın ətrafında üz-büz öyləşdilər. Beləcə, dinib-danışmadan bir-birlərinə baxdılar. Şairlər şairi başını göyə qaldırıb nəse dedi. Hüsniyyə soruşdu:
- Öz-özünə nə danışırsan?
- Allaha şükür edirəm ki, illər boyu gördüyüm yuxu, axır ki, çin oldu. Və bir də Allaha şükür edirəm ki, səni hələ bu qədər gənc və gözəl ikon mənə qismət elədi.
- Hə, deməli, qoca olsaydım, sevməyəcəkdin?
- Lap yüz yaşında olsaydın da, sevməyəcədim. Sadəcə:

Sən mənə, dilber, yetərsən, özgeçər yar olmasın, Bir olar yar, iki olmaz, zinhar olmasın. Bağrımı doğrar fəraqın xari, ey cənnət gülü, Novbahar olsun, gül olsun, arada xar olmasın.

- Sonra? - Hüsniyyə xoşbəxt-xoşbəxt gülümsədi.

Mənə ol dem naz ilə baxdı gözün, Hicr oduna canımı yaxdı gözün,

SON SƏFƏR

Povest

Hüseynbala MİRƏLƏMOV

Adımı məlamətə taxdı gözün, Razimi aləmlərə çaxdı gözün.

- Sonra?

Könlümü yağmaladı şol ali çox, Şol qızılqul rəngi gülgülün, ali çox, Zülfünün sirri uzundur, hali çox, Şol şəkər sözlü dodəğün bali çox.

- Sonra? - Hüsniyyə uşaq kimi inad etdi.

Ey təbii-hazıq nazik mizac, Sən bilirsen xəstə könlümə əlac. Mən könlü ilə sənə qul olmuşam, Şivə ilə nazinə nə ehtiyac?

- Elo bu? - deyə Hüsniyyə qəhqəhə çəkdi.

Ol camalin afitabi-layəzəl, Ey dodəğün çəsmeyi-abi-zülal. Bərakallah, ey həbbi-xoşvüsal, Yolunda canım fəda, qanım halal.

- Yaxşı, ey qoca aşıq, de görüm, indi nə edəcəyik? Bütün Şirvani özünə düşmən olmışın. Harda bir yurd qurub, bir ocaq qalaya bilirik?

- Şahın əmiri ilə bu gecə bütün düşmənlərimi zindana salacağılar. - Bütün düşmənlərimi? Heç bilirsen onlar nə qədərdir? Qorxuram ki, zindanları tutmasın. Səlmənin əlatları hər gün məscidlərdə, hücr yerlərində, aliş-veriş meydanlarında gedən söhbətləri bizə çatdırırlar.

Seyid Əli gözünü şam ətrafında fırlanan və yanub külə dönən pərvanələrdən ayrılıb dedi:

- Eybi yoxdur. Bir şey fikirləşirik. Köbünimizi kösdürək...

- Nə vaxt?

- Elo bu gün.

Hüsniyyə tərəddüd etdi:

- Bilmiyəm necə olacaq? Yaman qorxuram. Bəlkə, - o, zənn ilə şairin qaranlıqda da həyəcanı hiss olunan üzünə baxdı, - Dərbəndə gedək? Orda bizim qohumlarımız olurlar. Ev-əşik də var.

- Dərbənd, Şamaxı, Baki... Nə fərqi var?.. Mən qorxuram ki, daha uzaq yerlərə getməli olaq... Amma hələ tələsməyək, görək İbrahim şah neyləyir...

O, Hüsniyyənin üzünə baxdı və əlavə etdi:

- Məgər sən də mənim kimi düşünmürsən? Bir yerdə olsaq, hara olur-olsun, vətən deyilmi?

- Yaxşı, razılaşdıq. Mənim şahidim var, sən də sabah bu vaxt şahidin və molla ilə gəl...

Bir an sonra Qaim Şirvani ilə həmin qalın səsi adamın höcətəldiyi hiss edildi və qəfilən otağa dolan sərbəzlər içəridəkilərin əl-qollarını arxadan bağladılar. Səs-küy və etiraz sədalarını müəllim Müqtədir Oğuzun amirano səsi pozdu:

- Hamınız dövlətə qarşı fəaliyyət göstərən gizli təşkilatın üzvləri kimi həbs olunursunuz!

- Biz bura dövlət öleyhinə iş görmək üçün yığılmışıq, y - yer-yerdən etiraz səsləri yüksəldi.

- Bəlkə deyirsiniz ki, namaz qılmağa yığılmışıq, hə?

Müəllim Müqtədir Oğuzun dəhşət saçan gözləri, az qala, hədəqəsindən çıxacaqdı:

- Abdulla Kamil, bəlkə Bakidən bura qəzəl oxumağa gəlmisən, xəbərini xoşdu?

Rəngi ağappaq ağarmış bakili şair Abdulla Kamil yerindən tərpənmədiyə görə sərbəz arxadan onu itələdi. O:

- Bəli, elədir, biz şeir məclisinə yığılmışıq.

- Şeir məclisinə? - müəllim Müqtədir Oğuz əz qaldı ki, uzun barmaqlarını onun gözlərinə soxsun. - Bəri gəl! Əlini əbənün altındakı cibinə sal, görüm orda nə var?

- Baş üstə... qəpik-quruş... başqa heç nə...

- Qazı həzrətləri, buyurun! Qazı Əbdülhəbab masanın üstündən kağız-lələk götürdü, "Bismilləh-rahməni-rahim" deyib, övçələ Hüsniyyəni, sonra da Seyid Əlini sorğusuala tutdu və nəse yazmağa başladı. Otaq ələ səssiz idi ki, kağız üstə hərəkət edən lələyin xışltsından və adamların nəfəsindən başqa heç nə eşidilmirdi.

Qazı Əbdülhəbab sual-cavab əsasında rəqə qaldırdı, masanın ətrafında öyləşənlərin hamısına bir-bir qol çəkirdi və üstünə də üzüyündəki möhürü basdı, bununla da Hüsniyyə ilə İmadəddin Nəsimini ər-arvad elan etdi.

Qara Qaplan Səkmən "Mübarək olsun!" deyib, fincanlara sərbət süzdü. Hamı növbə ilə böylə gəlincə xoşbəxtlik və uzun ömür arzuları. Sonra Seyid Əli ilə Hüsniyyə əl-ələ tutub qapıdan çıxdılar, küçədə dayanmış digər bir faytonda yan-yanə öyləşdilər. Yerdə qalanlar əl-ədə-fayton gözdən itənə qədər onların arxasınca baxdılar. Sonra qazı Əbdülhəbab ilə Qara Qaplan Səkmən Səlmənaz xatunla xudəhafizləşib, gəldikləri faytona mindilər və tamamilə başqa bir istiqamətə üz tutdular.

Səlmənaz xatun qapını kilidləyib bir az aralıda kölgə kimi dayımsız nökrə çığırdı və onunla bir yerdə evlərinə sarı getdi.

həyətləri, evləri adamlar dolub. Tərs kimi, İbrahim şah da həcc səfərindədir... Qorxuram ki, o gələcə kimi...

Seyid Əli çarəsiz halda Qara Qaplan Səkmənin üzünə baxdı:

- Sənə, mən nə etməliyəm? Müəllim Müqtədir Oğuz nə deyir?

- Deyir, bu qədər adamın qabağını alsaq, qan su yerinə axar. Hom də İbrahim şahın izni olmadan hərəkət etmək istəmir...

Şairlər şairi fikrə gedib dodaqları tıqqıldadı:

Çün bu yalancı dünyanın aqibəti fəna imiş, Qaç hamıdan, ey Nəsimi, baxma onun səfasına.

Su ilə dolu sərnic Şahxəndanın əlindən yərə düşdü. Qara Qaplan Səkmən dedi:

- Heyif... Suyu niyə yərə dağıtdın?.. Əl-üzümüzlü yuyardıq, içərdik... Yanıram...

Şairlər şairi dedi:

- Belə çıxır ki, paxıllar ordusu qalib gəldi, hə?

- Hə! Amma həmişəlik yox. Müvəqqəti.

Şairlər şairi birdən Şahxəndanın üzünə baxdı:

- Balası, - dedi, - bəlkə sən də bizimlə gedəsən?

- Yox, dadaş, yox!

Qara Qaplan Səkmən Şahxəndanı qucaqladı:

- Buna görə narahat olma. Mən yandırayam... Bir dövəniz var, bir dövə də mən getirdim, çöldə otlayır... Amma sən dəvən gözümə bəkəf dəydi. Deyəsən, qocadı.

- Yox, cavandı. Yəqin, Hələbin xif-fətini əlayır. Nə vaxt çıxırıq?

- Elo bu gecə, səhərə yaxın, cümlələm yuxuda ikon...

Şahxəndan kövrəldi:

- Gec-tez belə olacağını bildirdim. Özün də şəirlərdə neçə dəfə yazmışam - paxıllar məğlubedilməzdir! Bir də, düzünə qalsa, daim təhlükə və hədə altında yaşamaq da bir şey deyil. Bir an yaşa - azad yaşa!

- Balası, qəm yemə, həmişə belə olmayacaq ki, fürsət düşən kimi gələcəyən...

Seyid Əli evə qalxanda Hüsniyyə dedi:

- Bu nə dövədi?

- Heç, Qara Qaplan Səkmən mənə hədiyyə götürüb.

- Elo bilirsen başa düşürəm? Bizi Şirvandan qovurlar!

Seyid Əli nələc qalib dedi:

- Hə, qovurlar. Neyləyə bilirik?

- Bos İbrahim şah harda ölüb? Bos müəllim Müqtədir Oğuz harda itib-ətib?

- Əsəbiləşmə. Olan işdir. İbrahim şah burada yoxdur. Lap olsa da, bizi nə vaxtaca qoruyacaq? Bir deyil, yüz deyil, min deyil, ölkənin bütün cahilləri yığışib gəlib, sabah evimizə hücum edəcəklər...

Hüsniyyə hüçürdi. Nəsimi onun saçını tumarlayıb dedi:

- Mən, onsuz da, bir yerdə qala bil-mirəm. Bura da səni, Şahxəndanı görmək üçün gəlmişdim. İnan ki, Şirvandan da ələ-bələ - Allah ümidinə çıxıb getmirik. Anadolunun hər yerində, Şamda, Hələbdə, lap Misirdə çoxlu dostlarımız var - qapıları həmişə üzümü-zə açdırlar! Sultanlar gəlmişizə sad olacaqlar. Elo bilma ki, mən səni dilə tuturam. Əsla! İndi gəl yerimizə sal, yataq. Sübh tezdən yola düşməliyik...

1409-cu ilin avqust ayının onunda sübh çağı, o vaxt ki hələ yol-iz aydın görünür və yalnız məşriq səmasında üfüqün kiçik bir hissəsi ağ bir halə bütyür, Şamaxının Seyidlər məhəlləsindən uzanan yolda iki dəvə kölgə kimi ağır-ağır uzlaşırdı.

Dəvələrin belində gedənlər XV əsr Şərqinin ən qüdrətli şairi Seyid Əli İmadəddin Nəsimi və onun zövcəsi Şamaxı gözəli Hüsniyyə idi.

Qapıda dayanıb höknür-höknür ağlayan on beş yaşlı yeniyetmə isə şairlər şairinin yeganə qardaşı, Şamaxıda qalan nəslinin son yadigarı Şahxəndan idi.

Əslində, Seyid Əli İmadəddin Nəsimi Şamaxıdan qalib kimi ayrılırdı. Çünki cahillər onun Hüsniyyə ilə evlənməyi xoşbəxt olmasın mane ola bil-məmişdilər və bu səfərdən xəbərsiz idilər.

Şahxəndan isə, sadəcə, ondan ötrü ağlayırdı ki, qardaşının üzünü bir daha görməyəcəyini bilirdi. Bəli, bu səfər - son səfər idi!

Seyid Əli İmadəddin Nəsimi bu qədər dərdi, nisgili olmasın rəğməni xoşbəxt idi. Çünki ata ocağında, qardaşından ayrı düşsə də, xoşbəxtliyi insana bəxş edən dörd ünsürün dördü də onunla bir yerdə idi: sevgi, şöhrət, hörmət və nəhayət, Vətən!

Bəli, doğma Azərbaycan dilinin timsalında Vətən daim onunla idi...

Oktyabr 2018 - yanvar 2019-cu il

Dünya olduğu kimi

Nəyəsə toxunduqda elektrik keçirirsən?

Yəqin ki, hər biriniz hasara toxunarkən müəyyən vaxtlarda özünü elektrik keçirmiş kimi hiss edirsiniz. Bunun səbəbi nədir?

Alimlər insandan insana və yaxud hər hansı bir əşyaya toxunan zaman yaranan elektriki "statik elektrik" adlandırırlar. Bu, insan bədəninin səthində yığılan elektrik yüküdür. İnsan bunu öz bədənində hər zaman hiss edə bilər, lakin xüsusilə qış aylarında yun və sintetik geyimlərin insanlarda bu gərginliyə daha çox artır. Əgər insan bədənindəki elektrik yükü torpağa ötürül-məzsə, bu zaman insan üzərində gərginlik artır və keçirici əşya ilə təmasda olduqda elektrik bədənəndən çıxır. Bu təmas zamanı orqanizmdə elektrik boşalması baş verir. Bizim şahid olduğumuz çərayan vurma hissi də məhz bu zaman yaşanır. Araşdırmalara görə, bədəninizdəki statik enerjinin ilk kəşfi təxminən 2000 il əvvələ gedib çıxır. Belə ki, ilk dəfə yunan alim Thales kəh-

rəba ilə parçanın bir-birinə sürtünməsi ilə kiçik qırıqlıqların çıxdığını görüb və iki cismin sürtünməsi ilə ortaya çıxan statik enerji ilk dəfə bu şəkildə müşahidə edilib. Statik enerji şimşək çaxması nəticəsində meydana gəlir və insanlara təsir edərək onların orqanizmlərində, əşyalarda toplanır. Xüsusilə daim kompüter arxasında iş gören insanlar bu enerji toplanmasına daha çox məruz qalırlar. Bu enerjinin bədəninizdən atmadığıqda hər hansı bir əşyaya toxunduğumuz zaman bəyaya çıxır.

Statik enerji gərginliyindən qurtulmaq üçün torpaqda və hər hansı beton üzərində tez-tez yalın ayaqla gəzmək və su ilə tez-tez təmasda olmaq lazımdır. Xüsusilə dəniyə girmək, duş qəbul etməkdən enerji insan bədənindən çıxır. Bacardığınız qədər alt rezin ayaqqabılardan və sintetik paltarlardan uzaq durmanız lazımdır.

Fərizə ƏHMƏDOVA, "Azərbaycan"

Qanımız niyə qırmızı, damarlarımız göydür

Qanımızın qırmızı olmasının səbəbi qırmızı qan hüceyrələrimizi, yəni qan alveollarını əhatə edən və əslində, dəmir tərkibli protein olan hemoglobin oksigenlə birləşməsinin nəticəsidir.

Bu birləşmə hamımızın bildiyi parlaq qırmızı qan rəngini əmələ gətirir.

Damarlarımızın mavi və ya yaşıl görünməsinin səbəbi isə orqanizmin günəşin bədəninizə ötürdüyü şüanın yarısını mənimsəməsi, yarısını isə əks etdirməsidir.

Cəhənnəm qapısı

Türkmənistanın "Darvaza" krateri bir partlayış nəticəsində yaranıb və uzun illərdir yanğını söndürmək mümkün deyil. "Darvaza" kraterinə "Cəhənnəm dünü adını qapısı" da deyirlər.

1971-ci ildə geoloqların səhvi nəticəsində yaranan kraterdəki alov o vaxtdan aktivdir və turist səfərlərinin vəzkeçilməz nöqtəsinə çevrilib. 69 metr eni və 30 metr dərinliyi olan kraterin alovu gecələr səhranı işıqlandırır. Kraterin mənbəyi tam bilinməsə də, 1970-ci ildə SSRİ alimləri təbii qaz tapmaq üçün işi sondaj ediblər və səhvi nəticədə bu kraterə çevrilib.

Təyyarədən sonra qalan ağ iz

Yəqin ki, hər biriniz səmada hərəkətə olan təyyarənin buraxdığı ağ izi görmüşünü.

Deylənə görə, təyyarə motorunun sıxışdırıldığı qazları çox yüksək bir istiliklə bayıra püskürür. Bu qazlar soyuq hava ilə təmasa gərərkə yoğunlaşır və buz kristalına çevrilir.

"Sehri köynəklər"

Cənubi Koreyanın "Samsung" şirkəti yeni bir "T-shirt" (köynək) hazırlayıb. Maraqlısı budur ki, bu "sehri köynəklər" xəstəlikləri analiz edə bilmək xüsusiyyətinə malikdir.

Britaniyalı alimlərin qənaətinə əsasən, Günəş məhv olduqdan sonra bərk kristalə çevriləcək. Bu hadisə 10 milyard il sonra baş verəcək.

Köynək üzərindəki sensorlar sayəsində ağciyər funksiyalarına nəzarət edir və diaqnoz qoya bilər. Sensorlar əsasən sətəlcəm, xroniki ağciyər xəstəlikləri, ağciyərdə mövcud olan neqativ halları müəyyənləşdirə bilər. Bunun üçün "ağıllı T-shirt"də sahibinin yaşı, cinsiyyəti, boyu, çəkisi düzgün şəkildə qeyd olunmalıdır. "Sehri köynəklər"inin yaxın zamanda satışa çıxarılacağı deyilir.

Günəş məhv olduqdan sonra kristalə çevriləcək

Alimlər həm də ağ cırdan ulduzların materiyasının zaman keçdikcə kristallaşdığına dair məlumatlar əldə ediblər. İddiaya görə, ağ cırdan ulduzların dərinliklərində təzyiç çox yüksəkdir. Müəyyən şərtlərdə həmin ulduzlar almaza çevrilir.

3 ildə 1 dəfə yetişir, qiyməti əməkhaqqından 3 dəfə bahadır

İndoneziyada yetişən durian adlı meyvənin bir növünün qiyməti ölkədəki minimum əməkhaqqından 3 dəfə çoxdur.

Bilirsinizmi...

- + Havada nəmin az olması aşağı atmosfer təzyiqindən dolayı təyyarədə yediyimiz yeməklərin dadı fərqli olur.
- + Bugünə qədər ölmüş insanların təxminən 45 milyarda qədər dişi ağcaqanadlar tərəfindən öldürüldü.
- + Baqqız mavi rəngi görə bilən yeganə quşdur.
- + Amerikada hər saatda 40 nəfər xərçəngdən dünyasını dəyişir.
- + Norveçin şimalında hər yay 14 həftə gecə-gündüz günəşli olur.
- + Bir qarışqa yuvasına gündə təxminən 2 500 bəbək daşılır.
- + Hər gün 275 milyona yaxın yeni ulduz yaranır.
- + Siz qızardığıqda mədəiniz də qırmızı rəng alır.
- + Alma və banan qoxusu arıqlamağa kömək edir.
- + Bir qarışqa yuvasına gündə təxminən 2 500 bəbək daşılır.
- + Baham adalarında güllü paltar geymək "ər axtarınam" mənasına gəlir.
- + İnsan 6 gün durmadan yatarsa, oyananda kim olduğunu xatırlamaz.

(Əvvəlki qəzetin 31 yanvar 2, 5, 6, 7 və 9 fevral tarixli nömrələrində)

Sağlıq olsun

DIQQƏT: Qızdırma qalxdıqda hərərətini düşürməyə tələsməyin

Həkim məsləhəti

Hələ ötən əsrin 70-ci illərində aparılan araşdırmalar nəticəsində məlum olub ki, infeksiya zamanı bədənin temperaturunun yüksəlməsi immunitet sisteminin virusun çoxalmasını qarşısının alınmasına yönəlmiş normal reaksiyadır. Yüksək temperaturda viruslar çoxala və yayıla bilər.

Əgər temperatur müxtəlif vasitələrlə süni yolla salınırsa, bədən virusun normal çoxalması üçün əlverişli vəziyyətə gətirilir, beləliklə, xəstəlik daha uzun müddət davam edir. Temperatur yalnız 38.5 dərəcəni keçdikdə hərərətini salmaq üçün müəyyən addımların atılması tövsiyə olunur.

"Əslində, qızdırma xəstəlik deyil" söyləyən terapevt Xatirə İsayeva məlumat verir ki, bu, hər hansı bir xəstəliyin xəbərdar edicisi olaraq özünü göstərir.

Qızdırmanın səbəbləri, əsasən bakterial və ya virus infeksiyalarıdır. Bununla yanaşı, iltihabi və revmatik xəstəliklərin nəticəsi olaraq da, qızdırma yüksəlməsi ola bilər. Temperaturun yüksək - 39-40 dərəcə olması kiçikyaşlı uşaqlar üçün çox təhlükəli olaraq onlarda qıcolmaların baş verməsinə, hətta ölməsinə belə səbəb ola bilər.

Gizli təhlükə

Terapevt bildirir ki, bəzən insanda heç bir qızdırma əlaməti müşahidə olunmur. Xüsusən körpələrdə qızdırmanı hiss etməyən valideyn ondan xəbər tutur ki, bu da uşağda qüsurların yaranmasına səbəb ola bilər. "Gizli qızdırma zamanı uşağda heç bir istilik əlaməti olmur. Lakin gözünün eyni istiqamətə dönməsi, ağzından köpük gəlməsi, uşağın heç nəyə reaksiya verməməsi vəziyyətin ciddi olduğunu göstərir. Belə olan halda ev şəraitində uşağı bir tərəf üstündə uzadıb nəfəs almağı üçün kömək etmək və həkim çağırmaqla lazımdır. Ən təhlükəli də gizli qızdırma"dır.

Xatirə İsayevanın sözlərinə əsasən, qızdırmanın yaranma səbəbləri aydınlaşdırıldıqdan sonra müalicə ilə həll etmək mümkündür. Amma bu, hər qızdırma qalxan insana aid edilmir. Elə insan var

ki, qızdırma günlərlə davam edir, 1 ay ərzində 3-4 dəfə temperaturu yüksəlir. Bu isə artıq onu göstərir ki, insan orqanizmində normal olmayan hansısa proses gedir və bədən bununla mübarizə aparır. Əksər belə davamlı qızdırma viruslardan yaranır ki, orqanizm həmin virusa qarşı həssas olur. Boğaz ağrıqlarını göstərən olar ki, qızdırmanın yüksəlməsində onun da rolu böyükdür.

Belə etmək olmaz

Həkim məsləhət verir ki, qızdırma zamanı bədən dəri vasitəsilə çoxlu maye itirir. Buna görə də qızdırma hiss edən kimi müxtəlif mürəbbələrlə birlikdə çay, limonlu su qəbul etmək lazımdır. Bu, qızdırmanın bədəni yormasını qarşısını alır. Həmçinin 10-20 dəqiqə ərzində sirkəli, yaxud adi soyuq su ilə kompres etmək də qızdırmanı sala bilər. Amma bu proses göstərilən müddətdən artıq olmamalıdır. Enməyən və daha da yüksələn qızdırma zamanı artıq evdə müdaxilə edilməməli və həkimə gedilməlidir.

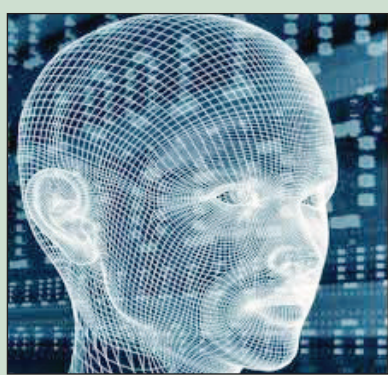
Onu da qeyd edək ki, temperatur yüksəldikdə bunları qətiyyənlə etmək olmaz:

- Çox soyuq və müəyyən nahiyələrə bezlər qoymaq olmaz. Bunlar titrəməyə səbəb olaraq temperaturun daha da yüksəlməsi ilə nəticələnə bilər.
- Alkoqol və sirkə ilə bədəni silmək.
- Uşuqə bilər qorxusu ilə qeyindiklərini çıxartmamaq və daha çox qeyinmək.
- Səhv dərmanlardan istifadə etmək: yüksək və ya aşağı dozada dərman içmək.

Yasəmən MUSAJEVA,
"Azerbaycan"

Bilirik?

- Yaddaşını itirən insanlara musiqi dinlədirlər. Çünki beyin məlumatın təsiri ilə xatirələri yada salır;
- İnsanın gözləri anadan olduğunda hansı ölçüdədirsə, elə də qalır. Lakin burnu və qulaqları ömrünün axırınaq böyüyür;
- Səhərlər insanın boyu, digər vaxtlarda olduğundan 1 santimetr daha uzun olur. Bunun səbəbi isə elmə hələ də məlum deyil.
- İnsanın mədə şirəsi iti bıçağı orədə biləcək qədər güclüdür;
- İnsan 1 kiloqram kökəldikdə, bədəndə 14 milyon yeni kapilyar damar emələ gətirir;

- Qadınlar kişilərə nisbətə daha çox göz qırplıdır;
- İnsan orqanizmində hər dəqiqədə 300 milyon hüceyrə ölür və bir o qədər də yenisi yaranır;
- İnsanın skeleti 10 il ərzində tamamilə yenilənmiş olur;
- Orqanizmdəki ən güclü əzələ - dil əzələsidir;
- İQ-nün miqdarı artdıqca, insanın yuxu görmə müddəti də uzanır;
- Kişilərin bədəninə 7, qadınlarda isə cəmi 5 litr qan olur.

"Bakı Metropoliteni" QSC yaxma və yapışdırıcı malların satın alınması üzrə açıq tender elan edir

Tekrar

Tender 1 (bir) LOT üzrə keçirilir:
Tender iştirakçılara təklif edilir ki, öz tender təkliflərini möhürlənmiş, imzalanmış şəkildə ikiqat zərflərdə yazılı surətdə təqdim etsinlər. Müqaviləni yerinə yetirmək üçün tender iştirakçıları lazımi maliyyə və texniki imkanlara malik olmalıdırlar.

Tenderdə iştirak etmək istəyən LOT üzrə aşağıdakı məbləğdə iştirak haqqını göstərilən hesab köçürdükdən sonra Azərbaycan dilində tərtib olunmuş əsas şərtlər toplusunu Bakı şəhəri, M.Rafili küçəsi, 16 (əlaqələndirici şəxs: İlqar Qasımov, telefon: 490-00-91) ünvanından ala bilərlər.

LOT-1 Yaxma və yapışdırıcı malların satın alınması iştirak haqqı - LOT-1 - 300 manat
Hesab: AZ98AZRT380500194400010268002
VÖEN: 1402871431
Bank: AZƏR-TÜRK BANK ASC (Mərkəz filialı)
Kodu: 501361
VÖEN: 99000006111
M/H: AZ02NABZ01135010000000022944
SWIFT: AZRTAZ22

iştirak haqqı heç bir halda geri qaytarılmır.
İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidirlər:

- tenderdə iştirak etmək üçün yazılı müaricəti;
- tenderdə iştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- tender təklifi (zərflərini açıldığı tarixdən sonra ən azı 40 bank günü qüvvədə olmalıdır);

- tender təklifi dəyərinin 1 faizi həcmində bank təminatı (zərflərin açıldığı tarixdən sonra ən azı 70 bank günü qüvvədə olmalıdır);
- Azərbaycan Respublikasında vergilərə və digər icbari ödənişlərə dair yerinə yetirilməsi vaxtı keçmiş öhdəliklərin olmaması haqqında müvafiq vergi orqanından arayış;
- iddiaçının son bir ildəki fəaliyyəti haqqında vergi orqanları tərəfindən təsdiq olunmuş maliyyə hesabatının surəti;
- iddiaçının son bir ildəki maliyyə vəziyyəti haqqında bank arayışı;
- iddiaçının tam adı, hüquqi statusu, nizamnaməsi, qeydiyyatdan keçdiyi ölkə və rekvizitləri.

Sənədlər Azərbaycan dilində, 2 nüsxədə (əsl və surəti) tərtib olunmalıdır (xarici dildə olan tender təklifləri Azərbaycan dilinə tərcümə olunmalıdır).

Tender proseduru "Dövlət satınalmaları haqqında" qanuna uyğun keçiriləcəkdir.
İddiaçılar tenderdə iştirak etmək üçün yuxarıda göstərilən sənədləri (tender təklifi və bank təminatı istisna olmaqla) 28 fevral 2019-cu il saat 18:00-a qədər, tender təklifi və bank təminatını isə möhürlənmiş ikiqat zərfdə 11 mart 2019-cu il saat 17:00-a qədər Bakı şəhəri, M.Rafili küçəsi, 16 ünvanına, "İcraə nəzarət, karguzarlıq və təsərrüfat işləri" şöbəsinə təqdim etməlidirlər.

Göstərilən vaxtdan gec təqdim olunmuş zərflər açılmadan geri qaytarılacaqdır.
İddiaçıların təklifləri 12 mart 2019-cu il saat 15:00-da yuxarıda göstərilən ünvanda açılaçaqdır.
İddiaçıların səlahiyyətli nümayəndələri iştirak edə bilərlər.

Tender komissiyası

Beynəlxalq aləm

Yunanistan Şimali Makedoniyanın NATO-ya qoşulmasını dəstəklədi

Yunanistan parlamenti Şimali Makedoniya Respublikasının NATO-ya daxil olması haqqında protokolun təsdiqləndiyini 153 deputat sənədi dəstəkləmiş, 140-ü əleyhinə səs vermişdir. Şimali Makedoniyanın Baş naziri Zoran Zayev yunan parlamentarlarının qərarına münasib bildirərək qeyd etmişdir ki, "biz təmin olunmuş uğura doğru hərəkət edirik".

NATO Şimali Makedoniya Respublikasının alyansa daxil olması haqqında qərar fevralın 6-da qəbul etmişdir. NATO-nun iştirakçısı olan bütün ölkələr protokolu təsdiqlədikdən sonra Şimali Makedoniya alyansın 30-cu dövləti olacaqdır. Xatırladaq ki, keçmiş Yuqoslaviya Respublikası - Makedoniya 1999-cu ildə NATO üzvlüyünə hazırlaşmaq üçün fəaliyyət planına

qoşulmuşdur. Lakin o vaxt Yunanistan ölkənin alyansa və Avropa İttifaqına (Aİ) daxil olmasını əngəlləmişdir. Yunanistanın tərkibində Makedoniya vilayəti olduğundan Afina ehtiyat edirdi ki, "Makedoniya" sözünün qonşu dövlətin adı təsbit olunması onun gələcək Yunanistan ərazisinin bir hissəsinə iddia etməsinə gətirib çıxara bilər.

Ötən ilin iyununda Yunanistanın Baş naziri Aleksis Sipras və onun makedoniyalı həmkarı Zoran Zayev Makedoniyanın Şimali Makedoniya Respublikası adlandırılması barədə saziş imzalamışlar. Saziş hər iki ölkənin parlamentarlarında təsdiqləndikdən sonra Şimali Makedoniyanın NATO və Aİ-yə qoşulmasının yolu açılmışdır.

ABŞ "Şimal axını-2" və "Türk axını"na qarşı qətiyyətlə çıxacaq

ABŞ "Şimal axını-2" və "Türk axını" qaz kəmərlərinin inşasına qarşı qətiyyətlə çıxmaqda davam edəcək. TASS agentliyinin xəbərinə görə, bu bəyanatla Dövlət Departamentinin nümayəndəsi çıxış etmişdir.

ABŞ diplomatiya idarəsinin təmsilçisi qeyd etmişdir ki, Rusiyadan kəfilən "Şimal axını-2" kəməri və "Türk axını"nın ikinci qolu Vaşinqton üçün məqbul deyildir. Onun fikrincə, bu layihələr Avropanın energetik sektoruna və qitənin milli təhlükəsizliyinə geostrateji təhlükədir, həmçinin Ukraynanın iqtisadi və strateji təhlükəsizliyinə zərər vura bilər.

Xatırladaq ki, bir neçə gün əvvəl Almaniya və Fransa "Şimal axını-2" ətrafında mübahisəni nizama salmış və Avropa İttifaqının Qaz Direktivini düzəlişlər barədə kompromis əldə etmişdir. Xatırladaq ki, Bardo muzeyinə hücum 2015-ci il martın 18-də baş vermiş, nəticədə 25 nəfər həlak olmuşdur. Önlərin əksəriyyəti turistlər idi. İyunun 26-da Sus şəhərində iki turist mehmanxanası terror hücumuna məruz qalmış, 39 nəfər həlak olmuşdur.

Tunisədə yeddi terrorçuya ömürlük həbs cəzası verildi

Tunis məhkəməsi 2015-ci ildə paytaxt ətrafında Bardo muzeyinə və Sus şəhərində turist mehmanxanalarına hücum etmiş yeddi terrorçunu ömürlük həbs cəzasına məhkum etmişdir. Bu barədə "Frans Press" agentliyi xəbər verir.

Agentliyin məlumatına görə, 2015-ci ildəki terror aktları ilə əlaqədar iki ayrı-ayrı məhkəmə iclası keçirilmişdir. Onlarca məhkum adam məhkəmə qarşısına çıx

miş və onların yeddisi ömürlük həbs cəzası almış, bezi müttəhimlər 6 ildən 16 ilədək həbs cəzasına məhkum edilmişdir. Xatırladaq ki, Bardo muzeyinə hücum 2015-ci il martın 18-də baş vermiş, nəticədə 25 nəfər həlak olmuşdur. Önlərin əksəriyyəti turistlər idi. İyunun 26-da Sus şəhərində iki turist mehmanxanası terror hücumuna məruz qalmış, 39 nəfər həlak olmuşdur.

İspaniyada sərnəşin qatarları toqquşdu

İspaniyanın Kataloniya bölgəsində iki səhərətəfi qatarın toqquşması nəticəsində bir nəfər həlak olmuş, təxminən 100 nəfər yaralanmışdır. Bu barədə Mülki Müdafiə Xidməti məlumat vermişdir.

Hadisə San-Visente-de-Kastelyet və Monresa vilayətləri arasında yolda baş vermişdir. Ölən adam qatarlardan birinin maşinistidir. Yaralıların üçünün vəziyyəti ağırdır.

"Renfe" dəmiryolu şirkətinin rəsmi nümayəndəsi Antonio Karmonanın dediyinə görə, qatarlar eyni yolda hərəkət edirdi, hərəcənd bu sahədə hər iki istiqamətdə yol var. İki qatarın vaqonlarında təqribən 300 nəfər olmuşdur.

Çilidə doqquz nəfər leysan yağışlarının qurbanı oldu

Çili Prezidenti Sebastyan Pinyera ölkənin şimalında leysan yağışları nəticəsində azı doqquz nəfər həlak olmuşdur. Məlumat vermişdir. Dövlət başçısı deqiqləşdirmişdir ki, Loa vilayətində 3 nəfər, şimal makrozonasında 6 nəfər selin qurbanı olmuşdur. Çayların məcrasından çıxması 820 evi yüngül zədələmişdir. 78 evə ciddi ziyan dəymiş, 75 ev isə tamamilə dağılmışdır.

Ölkə Prezidenti Loa vilayətinin ərazisini fəlakət zonası elan etmişdir.

Fəslin xörəyi

XAŞ - həm xeyirli, həm zərərli

Qış fəslində, adətən, ən çox yeyilən xörəklərdən biri də xaşdır ki, orqanizmə çox faydalıdır.

Amma həkim-diyetoloq Leyla Zülfiqarlı bildirir ki, xaş yeyərkən bir neçə məqama diqqət etmək lazımdır: "Xaş tərkibində çox miqdarda vitamin D olan ən faydalı yeməklərdən biridir. Gec bişən xörək olduğu üçün orqanizmdə də həzmə çox vaxt sərf olunur. Buna görə də xörək hazır olduqdan sonra üzərindəki yağ atmalı və jele formalı suyunu içmək, et təkilərini yemək lazımdır. Xüsusilə etinin tərkibində amin turşuları və Omeqa-3, maqnezium, fosfor var. Üzərindəki yağ isə, işlənmiş, yeni doymuş yağ turşularıdır və həmin yağların orqanizmə xeyirdən çox zərəri var. Bu cür yağ orqanizmə ötürüldüyü təqdirdə, xolest-

rinin çoxalması nəticəsində qan-damar dövrəni sisteminə problemlərə, qaraciyər piy distrofiyasına, ürəkə də bəzi xəstəliklərə, kilo alma problemlərinə səbəb ola bilər".

Spirtili içki və çörəklə yemək olmaz

Diyetoloq onu da vurğulayır ki, xaş istisi və çörəklə yemək olmaz. Bu xörəyi soyuq şəkildə yemək lazımdır, bu halda orqanizm vitamin D və kalsium almış olur: "Eyni zamanda ondan neinki protein, hətta karbohidrat da almış oluruq ki, buna görə çörəklə yeməyə ehtiyac yoxdur. Xörəyin tərkibində gec həzm olan maddələr olduğu üçün, qəbul olundandan 3-4 saat sonraya qədər heç nə yemək lazım deyil. Həmçinin bəzən spirtili içkilərlə xaş yeyirlər və dərhal üzərində çay, yaxud başqa qidalar qəbul edirlər ki, bu da yolverilməzdir. Vacibdir ki, xaş yeyərkən yanında mütləq sirkə, limon, sarımsaq olsun".

Həzmi çətin olduğu üçün uşaqlara xaş kiçik həcmdə vermək lazımdır, təxminən 50-100 qram. Xüsusilə 4-5 yaşdan yuxarı uşaqlara sağlam sümük üçün tərkibi D vitamini ilə bol, düzgün bişirilmiş xaş yedizdirmək olar.

Türkçərə

Çobanyastığı çox güclü anti-septik, mikrob və virus əleyhinə xüsusiyyətlərə malikdir.

Möcüzəli çiçək

Angina, faringit zamanı çobanyastığı dəmləməsindən istifadə çox yaxşı effekt verir. Bunun üçün 1 xörək qaşığı quru çobanyastığı 1 stəkan qaynar suda dəmlənir, süzülür və gün ərzində bir neçə dəfə qarqara kimi istifadə olunur.

Diş ağrısı, diş və damaq iltihabları, digər ağız boşluğu iltihabları zamanı da çobanyastığından istifadə yaxşı nəticələr verir. Zökəm, haymorit, sinusitlər zamanı çobanyastığı dəmləməsi ilə burun boşluğunu yumaq və buruna çobanyastığı yağı (hər burun yoluna 1-2 damcı) damclatmaq olar.

Çobanyastığı dəmləməsi (daxilə qəbul edilir) mədə-bağırsağ sisteminə olan iltihablarla, parazitlərlə uğurla mübarizə aparır, köp, sancılar, ishal zamanı yaxşı kömək edir, ödquvcu təsirə malikdir, iştahını artırır, mədə şirələrinin ifrazını stimullaşdırır. Qastrit, kolit, mədə və on iki barmaq bağırsağ xorası xəstəlikləri zamanı da bundan istifadə effekt verir.

Çobanyastığı insanın sinir sisteminə də çox yaxşı sakitləşdirici təsir edir. Gecə yatmadan əvvəl 1 stəkan çobanyastığı çayına (1 stəkan qaynar suya 1 çay qaşığı çobanyastığı) 1 çay qaşığı bal əlavə edib için. Bu vasitə yaxşı sakitləşdirici təsir edir və yuxusuzluqla mübarizədə çox yaxşı köməkçidir. Bundan əlavə, belə çay yüksək qızdırmanın salınmasına kömək edir.

12 növlü xərcəngin düşməni - **LİMON**

Şəfali bitkilər

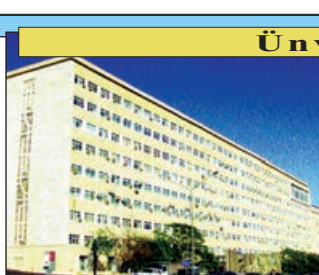
Vətəni qədim Hindistan olan bu möcüzəvi meyvə, bədxassəli xərcəng hüceyrələrini məhv etməklə yanaşı, sağlam hüceyrələri də qidalandırır.

Limonun tərkibindəki faydalı maddələr sayılmaqla bitmir. Gün ərzində yaşanan stress halları, zərərli vərdişlər, yanlış bişirmə üsulları ilə hazırlanmış yeməklərdən istifadə etmək bədəndəki sərbəst radikal səviyyəsinin yüksəlməsinə səbəb olur. Antioksidant xüsusiyyətli C vitamini qaynağı olan limon, bu səviyyənin yüksəlməsinə maneə törədən və bədəndəki sərbəst radikallardan uzaqlaşdırın əsas qidalarından biridir.

Dünyanın bir çox böyük dərman firmaları tərəfindən 1970-ci ildən bugünə kimi aparılan laboratoriya sınaqlarının nəticələrinə görə, limon qabığının tərkibində olan maddələr 12 növ xərcəng xəstəliyinin yaranmasını qarşısını alır.

Həmçinin qabıqlı şəkildə dondurulmuş limonu rəndələyərək istifadə etmək stress və gərginliyi aradan qaldırır, bədəndəki toksinləri atır.

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan
AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətləbi prospekti,
529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az_reklam@azeronline.com
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar
Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30,
538-97-96,
Məsuliyyətli - 539-43-23,
Məsuliyyətli müavini - 539-44-91,
Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39,
539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, imdan
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
Reklam şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Mühasibat - 539-59-33,
Fəks - (+994 12) 5398441

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azerbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığıb sahifələndirilmiş, "Azerbaycan" nəşriyyatında çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sülənlənlərlə barabər, dərəcə üçün göndərilən digər yazılarda fikirlər də Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 8361
Sifariş 396
Qiyməti 40 qəpik